

Haute Couture

Martin Humpolák

Bakalářská práce
2022

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design oděvu

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Martin Humpolák**
Osobní číslo: **K19048**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Design oděvu**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Haute Couture**

Zásady pro vypracování

1. Teoretická část:

Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, obrazová příloha, vlastní závěry v minimálním textovém rozsahu 20-25 normostran. Řešení je doplněno kresebnými návrhy. Práce pojednává o Haute Couture, její historii, vzniku a vlivu na módní svět.

2. Praktická část:

Výtvarné zpracování a realizace finálních návrhů v počtu 5-7 modelů. Praktická část vychází z nabytých poznatků z teoretické části, které se uplatňují při tvorbě oděvní kolekce. Práce je doplněna o dokumentační fotografie z procesu tvorby, módní fotografie, popřípadě krátké promo video. Rozsah práce: minimálně 40 normostran. Formát: A4. Práce bude odevzdána ve dvou stejnopisech v pevné vazbě (1 může být v kroužkové vazbě). Součástí odevzdání písemné práce bude i dodání elektronické verze bakalářské práce na Flash disku. Flash disk bude obsahovat taktéž samostatné fotografie v tiskové kvalitě z praktické části bakalářské práce. Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 DPI, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách.

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

1. The Kyoto Costume Institute, FUKAI, Akiko a Tamami SUOH, ed. *Fashion: A Fashion History of the 20th Century*. 2. China: TASCHEN, 2012. ISBN 978-3836536042.
2. MARTIN, Richard a Harold KODA, *Haute Couture*. New York: The Metropolitan Museum of Art, 1995. ISBN 0-87099-761-0.
3. MAIR, Carolyn (London College of Fashion, University of Arts, UK). *Psychology of Fashion*. Velká Británie: Taylor & Francis, 2018. ISBN 9781138658677.
4. LIPOVETSKY, Gilles. *Říše pomíjivosti: móda a její úděl v moderních společnostech*. V českém jazyce vyd. 2. Přeložil Martin POKORNÝ. Praha: Prostor, 2010. Střed (Prostor). ISBN 978-80-7260-229-2.
5. DE LA HAYE, Amy a Valerie D. MENDES. *The House of Worth*. London: V&A Publishing, 2014. ISBN 1851777741.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Alice Klouzková, PhD.**
Ateliér Design oděvu

Datum zadání bakalářské práce: **1. listopadu 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **20. května 2022**

L.S.

Mgr. Josef Kocourek, PhD.
děkan

doc. MgA. Kristýna Petříčková, Ph.D.
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne:

18. 5. 2022

Jméno a příjmení studenta:

MARTIN HUMBOLÁK

podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce zkoumá téma vývoje Haute Couture a počátky módy, až po současnost.

Mapuje chronologicky historii a zásadní momenty Haute Couture, ale také její fungování.

Zaměřuje se na negativní části vývoje, a co za nimi stálo. Nejen významné, ale také negativní momenty jsou poté přetransformovány do kolekce a oděvů samotných.

Klíčová slova: Haute Couture, řemeslo, opulence, historie

ABSTRACT

This bachelor thesis explores the evolution of Haute Couture and the early history of fashion to date.

The thesis maps the history and key events of Haute Couture, including its functioning. The main focus is on the negative parts of said evolution and the reasons behind them. The key events and the negative moments are then transformed into the collection.

Keywords: Haute Couture, craftsmanship, opulence, history

Děkuji MgA. Alici Klouzkové Ph.D. za vstřícný přístup při vedení mé bakalářské práce.

Děkuji rodině, přátelům a Honzovi za podporu a trpělivost.

Děkuji Standovi Palátovi.

Děkuji Maxmiliánu Klimešovi.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

OBSAH.....	7
ÚVOD.....	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1 HAUTE COUTURE.....	11
2 POČÁTKY (ROSE BERTIN).....	14
3 VRCHOLNÉ OBDOBÍ HAUTE COUTURE.....	24
3.1 CHRISTIAN DIOR.....	25
3.2 CHRISTOBAL BALENCIAGA	27
3.3 PIERRE BALMAIN.....	28
3.4 JACQUES FATH	29
3.5 FÉDÉRATION DE LA HAUTE COUTURE ET DE LA MODE	31
3.6 ÚPADEK HAUTE COUTURE?.....	32
4 HAUTE COUTURE DNES.....	35
5 SOUČASNÉ HAUTE COUTURE ZNAČKY.....	41
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	44
6 ÚVOD.....	45
6.2 „FETIŠE“ (POČETÍ, OČEKÁVÁNÍ, ZROZENÍ)	47
6.3 „FETIŠE“	51
7 KOLEKCE.....	57
III. PROJEKTOVÁ ČÁST.....	70
8 FOTODOKUMENTACE.....	71
ZÁVĚR.....	81
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	82
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	85

SEZNAM OBRÁZKŮ	86
ZDROJE OBRÁZKŮ.....	89
SEZNAM PŘÍLOH.....	93

ÚVOD

Práce je zaměřena na pojem francouzské Haute Couture. Důvodem zpracování tohoto tématu je především jeho významnost pro módu samotnou. Práce se zaměřuje na vývoj a historii Haute Couture, především na zakladatele Charlese Fredericka Wortha a Rose Bertin. Informace získané při teoretické části práce jsou využity v praktické části k vytvoření oděvu, jehož cílem je odrážet nejen počátek samotné módy a Haute Couture, ale i její průběh až po současnost. Cílem je také upozornit na zásadní momenty a hierarchii v tomto odvětví. Vše poté odráží oděv samotný pomocí siluet, zvolených barev a střihu.

Teoretická část práce zkoumá historický vývoj Haute Couture. Klade si otázku, co zapříčinilo její úpadek? Je v dnešním světě stále relevantní?

Zprvu vysvětluje pojem Haute Couture a poté přechází na samotnou historii, od prvního formování módy na Francouzském dvoře v 18. století, kde je soustředěna pozornost na Rose Bertin, její život a především práci. Dále následuje Charles Frederick Worth, zakladatel Couture, přiblížení významu jeho práce a ateliéru.

Práce je dále věnována vrcholnému období Haute Couture a to rokům 1947 až 1957, nebo také historii Fédération de la Haute Couture et de la mode a vysvětlení jejího významu. Vrchol neboli tzv. „Zlatá léta“ Haute Couture počínají kolekcí od Christiana Diora, kterou Carmen Snow nazvala jako „New Look“.

Následuje období úpadku Haute Couture a pojmy s tímto obdobím spojené, jako je problematika licenčních smluv nebo příchod nové generace v 60. letech 20. století, která přináší například pojem ready-to-wear. Práce se dostává až do současnosti, kde zkoumá nynější situaci módních domů, které byly ve vrcholném období hlavními představiteli. Je zde popsána i současná struktura Haute Couture a dělení jejích členů.

Praktická část práce čerpá inspiraci v nabitých informacích z teoretické části. Vývoj se chronologicky projevuje v kolekci. Je poukázáno na mezní body v historii Haute Couture. Nejen vývoj ale také klobouky Rose Bertin, plesové a svatební šaty Charlese Fredericka Wortha slouží k inspiraci siluet. Kolekce poukazuje i na negativní stránky ve vývoji Haute Couture.

Cílem práce je prozkoumat, analyzovat a reagovat na historii Haute Couture, a zodpovědět otázku úpadku a relevantnosti. Práce má také za cíl vytvořit komplexní vizuální pohled na tento pojem a jeho příběh.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HAUTE COUTURE

Historie Haute Couture začíná založením salonu Charlese Fredericka Wortha roku 1858. Oficiální označení Haute Couture ovšem vzniká až roku 1945, kdy od této doby schvaluje komise pod dohledem francouzského ministerstva průmyslu členy, kteří toto označení mohou používat.¹

Haute Couture je obchodní „label“ pro úzkou skupinu značek, kterým toto označení schvaluje a zaštiťuje *Fédération de la Haute Couture et de la Mode*.

Pouze další dvě metropole na světě si vytvořily podobné zázemí tak vysokého stupně řemeslného umu s dostatkem lidských zdrojů a infrastrukturou, aby byly schopny podobných výsledků jako Paříž. Jedná se o italský Řím (Alta Móda) a do nedávna i libanonský Beirut.²

Všechny módní domy, které chtějí používat label Haute Couture musí mít v Paříži také svoji adresu a své dílny/Ateliéry, kde musí vykonávat svou aktivitu a mimo další předepsané povinnosti, musí také v Paříži předvést dvakrát do roka (leden a červenec) novou kolekci v množství nejméně 25 modelů.³ Tyto modely jsou poté upraveny na míru Haute Couture klientů. Dřív však bylo modelů padesát. „Před rokem 1930 velké salony představovaly každou sezonu kolekci čítající 150 až 300 nových modelů.“⁴ Modely musí být jak na denní, tak večerní nošení. Módní domy musí mít ateliér v Paříži, a zaměstnávat nejméně patnáct zaměstnanců a dvacet technologů. To ale nejsou všechny podmínky. Od roku 2010 jsou v oficiálním kalendáři Couture weeku umístěny i nejlepší klenotnické domy, které jsou přidruženy k Federaci.⁵

¹ ĚAPŤUCH, Josef. *La Haute Couture Historický context / syntéza: Haute couture / Paris / struktura a způsoby presentace*. 2019.

² Tamtéž

³ Tamtéž

⁴ LIPOVETSKY, Gilles. *Říše pomíjivosti*. 2. Praha: Prostor, 2010. ISBN 978-80-7260-229-2

⁵ *History: La Haute Couture* [online]. [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://fhcm.paris/en/the-federation/history/>

Ateliéry

Haute Couture Ateliéry jsou rozděleny do dvou částí. První část nazývaná *flou* se specializuje na lehkou Couture, jako večerní šaty, halenky, sukně. Druhá část nazývaná *tailleur*, se specializuje na těžkou Couture, jako jsou pláště a kostýmy. Každá část ateliéru má *première d'atelier neboli „mistrovou“*, která organizuje šití modelu. Tradičně měl každý ateliér přísně danou hierarchii.⁶ Dnes si procesní postup určují samotní tvůrci.

Výroba výšivek a dekorací se často provádí mimo Ateliér. Samotná aplikace se poté provádí v ateliéru Haute Couture.⁷

Záleží také na designérovi odkud proces začne, jestli od návrhu, náčrtu nebo drapérie a aranžování na figuríně.⁸

Hlavní součástí Haute Couture je šití na míru. Návrhář nebo pověřený odborník provází klienta návrhy a posléze střihy a zkouškami tak aby byli splněny zákaznickovy nároky a také jeho největší pohodlí.⁹

„Couture je jako architektura, závisí na součinnosti mezi klientem a architektonickou pevností realizace projektu, ale vždy s ohledem na krajinu a existujícími fyzickými vlastnostmi“.¹⁰

Techniky

Rozličné techniky vyšívání a zdobení jsou jeden ze stavebních kamenů Haute Couture. Avšak ne všechny části oděvu jsou zhotoveny v ateliéru, ale i mimo něj, u odborníků tvořící pro daný dům. Jsou jimi například ševci, rukavičkáři, šperkaři, kožešníci a mnoho dalších.

V Pařížských módních domech se dbalo od počátku na techniku střihu, kterou si jednotlivé domy pečlivě střežily a střeží, stejně tak na technologii šití, na které se podílí generace mistrů krejčích, švadlen, vyšívaček a specialistů v krejčovství. Postupem času se v Paříži vytvořila také důležitá infrastruktura specializovaných dodavatelů látek, modistického zboží a podobně. Díky dílnám s jedinečným řemeslným potenciálem v Paříži vznikaly na počátku 20. století specializované školy a módní akademie.

Paříž zůstává epicentrem couture od dob Wortha, ne kvůli zatvrzelému nacionalismu, ale kvůli přetrvávající tradici tvůrčích zdrojů. I když se couture mění od okázalosti k elegantní zdrženlivosti, nebo od používání známých materiálů k novým technickým experimentům, dodržování luxusu

⁶ MARTIN, Richard a Harold KODA. *Haute Couture*. New York: The Metropolitan Museum of Art, 1995. ISBN 0-87099-761-0.

⁷ Tamtéž

⁸ Tamtéž

⁹ Tamtéž

¹⁰ Tamtéž

zůstává podporováno ručními dovednostmi, které samy o sobě hovoří o mistrovství, jemnosti, a o etiketě.¹¹

Paříž ovšem nemusela zůstat epicentrem Haute Couture po celou dobu své existence. Složitě rozložené pomocných prací a počet ateliérů zachránil ve 40. letech 20. století přesunutí Haute Couture do Německa na příkaz Nacistů. Nebylo možné přesunout přes stovku ateliérů a krejčích, kteří byli součástí Haute Couture.¹²

Co odlišuje couture oděv od konfekčního kusu, je ruční práce, která nefunguje jako luxusní doplněk, ale jako schopnost, která je oděvu vlastní. Výšivky, krajky a peříčka tedy nejsou dodatečnými dekoracemi, které dotvářejí oděv, ale jejich základními principy, tedy prvky tvorby.¹³

¹¹ MARTIN, Richard a Harold KODA. *Haute Couture*. New York: The Metropolitan Museum of Art, 1995. ISBN 0-87099-761-0.

¹² Tamtéž

¹³ Tamtéž

2 POČÁTKY (ROSE BERTIN)

První počátky módy a později Haute Couture můžeme vidět ve Francii v 18. století. Řeč je o Marie-Jeanne Rose Bertin známá jako Rose Bertin.

Rose Bertin se narodila 2. července roku 1747 v Abbeville. Její matka byla zdravotní sestrou a její otec jí v mládí zemřel, proto nebyla finanční situace rodiny v nejlepším stavu. V šestnácti letech se odstěhovala do Paříže, kde se poté vyučila kloboučnicí. Její klientela se skládala ze členů aristokracie. V roce 1770 si založila vlastní butik Le Grand Mogol na Rue Saint-Honoré s pomocí vévodkyně de Chartres, která jí později, roku 1772, seznámila s Marií Antoinettou. Ta byla uchválena kreacemi Bertin a stala se její, dnes bychom řekli, designérkou, blízkou přítelkyní a důvěrníci až do roku 1792, kdy byla uvězněna. Bertin se díky tomu dostala do vedení Francouzské módy, kdy, mimo jiné, získala i významné postavení u dvora. Byla dokonce nazývána „ministřiní módy“.¹⁴

Mezi jeden z nejznámějších headpiece Rose Bertin patří tzv. Pouf a l'inoculation. Byl vytvořen k oslavě úspěšné operace krále v červnu roku 1774. Jednalo se o olivovník ověnčený ovocem a obtočený hadem, který držel květinu¹⁵. Dalšími výtvoři jsou například Bonnet au Colisée (1777), Chapeau a l'anglaise (1776), který je inspirován Anglií 18. století, nebo také Baigneuse a la Frivolité (1776), který získal svůj název podle lososů, kteří byli nalezeni v kloboucích, obalení saténem po ztroskotání lodi u Petrohradu¹⁶. Rose nezůstává pouze u klobouků. Pro svou klientelu tvoří také extravagantní róby. Bertin stojí i za mušelinovými šaty pro Marii Antoinette, které jsou zachyceny na obraze z roku 1783 od Élisabethe Vigée Le Brun. Obraz ani šaty se nesetkaly s vřelým přijetím. V dalších dekádách se ovšem staly velmi módními.

Modely Rose Bertin se po celé Evropě rozšířily také díky malým panenkám z vosku, dřeva nebo porcelánu tzv. „pandorám“, které Marie Antoinette posílala například své matce Marii Terezii. Tyto panenky si ale také objednávaly samy švadleny. Tyto „pandory“ rozšířily nejen slávu Bertin, ale také styl Francouzského dvora.¹⁷

S počínající Velkou francouzskou revolucí byla Bertin nucená opustit Francii, a to i svůj salón v Paříži. V únoru roku 1793 se přestěhovala do Londýna, kde si otevřela nový obchod. Ke konci Velké francouzské revoluce se Rose Bertin opět vrátila zpět do Paříže roku 1795. Zde si opět otevřela salon, ale inflace a změny ve francouzské módě, které byly způsobeny revolucí, její příjmy a klientelu velmi ztenčily.

¹⁴ *Fashion between the new and the forgotten: Rose Bertin* [online]. 3.7. 2018 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://fashionheritage.eu/fashion-between-the-new-and-the-forgotten-rose-bertin/>

¹⁵ Taktéž

¹⁶ SAPORI, Michelle. *Rose Bertin: Couturière de Marie-Antoinette*. 1. Paříž: PERRIN; PERRIN edition, 2010. ISBN 2262032483.

¹⁷ *Fashion between the new and the forgotten: Rose Bertin* [online]. 3.7. 2018 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://fashionheritage.eu/fashion-between-the-new-and-the-forgotten-rose-bertin/>

Ovšem jednou z jejích nových zákaznic byla Joséphine de Beauharnais. Rose Bertin umírá roku 1813 v Épinay.¹⁸

Obr. č. 1 Dobové vyobrazení jednoho z klobouků od Rose Bertin z 18. století¹⁹

2.1 Vznik (Charles Frederick Worth)

Vznik Haute Couture se datuje na rok 1858. Jejím zakladatelem je couturier Charles Frederick Worth, který mimo jiné jako první našel jmenovku na svůj oděv a je také označován jako první módní designér/návrhář, i když toto označení je spíše přiřazováno Paulu Poiretovi. Již zmiňovaného roku 1858 zakládá Worth svůj salón, známý také jako House of Worth.

Worth se narodil 13. října roku 1795 ve Velké Británii ve městě Bourne. Mladý Charles začíná pracovat jako učeň a úředník pro dva londýnské obchody s textilem. Kromě toho, že během této doby získal důkladné znalosti o látkách, také navštěvoval národní galerii a další výstavy. Historické portréty s vyobrazeným oděvem, které měl možnost vidět mu sloužily jako pozdější inspirace. Roku 1845 se Worth stěhuje do Paříže, kde po těžších začátcích nachází práci u prominentní firmy s textilním zbožím, šálami a některými typy oděvů, *Maison Gagelin*. Worth se stává předním prodejcem této firmy, a nakonec pro ni otvírá i malé krejčovské oddělení.

¹⁸ *Fashion between the new and the forgotten: Rose Bertin* [online]. 3.7. 2018 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://fashionheritage.eu/fashion-between-the-new-and-the-forgotten-rose-bertin/>

¹⁹ Rose Bertin ... Marie Antoinette's "Fashion Minister." ..?. *Tweedland the gentlemen's club* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <http://tweedlandthegentlemansclub.blogspot.com/2011/08/rose-bertin-marie-antoinettes-fashion.html>

V tento moment získává první pozici jako profesionální krejčí. Přispívá k dobré pověsti firmy díky oceněným návrhům vystaveným na Velké výstavě v Londýně roku 1851.²⁰ Mimo jiné Maison Gageline zaměstnával mladé ženy, aby předváděly zboží. Jednou z těchto žen byla i Marie Vernetová, budoucí žena Charlese Fredericka Wortha a také matka jejich dvou synů, Gastona a Jeana-Philippea.²¹

„*Worth si přál, aby jeho žena vypadala co nejlépe, a proto navrhl a vyrobil několik jednoduchých, ale elegantních šatů, které mohla Marie nosit při předvádění Gagelinových výrobků*“.²² Toto se stalo dalším přínosným krokem pro Wortha jakožto krejčího. Brzy byl velký zájem o šaty i mezi zákazníky, proto Worth navrhnul a zkonstruoval několik šatů z *Gagelinova* hedvábí, které by se mohly prodávat spolu s ostatním oděvním zbožím.²³

Gagelin byl bohužel ohledně nápadu skeptický, protože v polovině 19. století byl prodej hotových oděvů neslýchaný.²⁴ Opak byl ovšem pravdou. O Worthově talentu se brzy dozvídá vrstva „módních“ dam, které navštěvují obchod a prohlíží si jeho modely.

Gagelin partnerství nepřijímá a Worth odchází²⁵. V tento moment Worth a jeho společník Otto Bobergh zakládají značku *Worth and Bobergh*. K Worthově úspěchu přispěla také přízeň princezny Pauline von Metternich, která byla provdána za rakouského velvyslance ve Francii. Díky tomu se poté stává *Couturierem* francouzského dvora²⁶. Worth se brzy dostává díky svému talentu, známostem a marketingu na pomyslný módní vrchol.

Ulice 7 *rue de la Paix* kde sídlil Worthův obchod byla od rána do večera lemována kočáry žen z celého světa. Mezi jeho klientky patřila i císařovna Eugenie, mezi další například královna Viktorie a císařovna Alžběta, pro kterou navrhl šaty na korunovaci za uherskou královnu²⁷. Již zmíněný světový úspěch přináší Worthovi i Americkou klientelu, která se na rozdíl od Evropské nebojí utrácet i vyšší cenu. Mezi tyto klienty patří například Astorky, Carnegiesové, Rockefellerové a další zámožné rodiny²⁸.

²⁰ KRICK, Jessa. *Charles Frederick Worth (1825–1895) and the House of Worth: Early Career* [online]. 3. Listopad 2004 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: https://www.metmuseum.org/toah/hd/wrth/hd_wrth.htm

²¹ *Charles Frederick Worth: Family's Poverty Results in Unexpected Career* [online]. [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>

²² Tamtéž

²³ Tamtéž

²⁴ *Charles Frederick Worth: Family's Poverty Results in Unexpected Career* [online]. [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>

²⁵ *Charles Frederick Worth: Family's Poverty Results in Unexpected Career* [online]. [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>

²⁶ Tamtéž

²⁷ *Charles Frederick Worth: Courts Favor with European Royalty* [online]. [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>

²⁸ Tamtéž

Obr. č. 2 Alžběta „Sissi“ Bavorská na obraze od Franze Xavera Winterhaltera z roku 1865, oblečená v šatech od Charlese Fredericka Wortha²⁹

Worth navrhnul a prodal 6000 až 7000 šatů a 4000 svrchních oděvů ročně. Na tyto oděvy byli použity nejlepší textilie. Ve snaze podpořit místní prodejce často vzhlížel k Francouzským tkalcům. Tkalcovny v Lyonu dokonce předkládali své návrhy tkanin Worthovi ke schválení. Worth kladl velký důraz na zpracování svého oděvu jak z líce, tak z rubu³⁰.

Worthův úspěch můžeme připisovat použití nejlepších materiálů a zaměstnání nejlepších švadlen. K úspěchu mu ovšem pomohl i skrytý umělecký génius. Připisuje se mu popularizace klecové krinolíny (zvonovité konstrukce tvořené řadou vodorovně poskládaných obručí, která byla zavěšená v pase a obruče byly spojené pásky). Kromě její popularizace je mu připisán i její zánik. A vznik nového typu tvořící siluetu „S“ z bočního pohledu. Poloviční krinolína pouze v zadní části sukně se nazývá „Honzík“ a stala se stálicí šatníků 70. a 80. let 19. století.

Worth podporoval modernizaci celého průmyslu a sám využíval tkaničky, stuhy a další ozdoby, které byly vyráběny strojově namísto ručně.³¹

²⁹ Charles Frederick Worth. *Love to now* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/charles-frederick-worth>

³⁰ Charles Frederick Worth: *From Designer to Innovator* [online]. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>

³¹ Tamtéž

Mezi další Worthovi inovace patří první ucelená kolekce oblečení³² (která byla praktická pro zrychlení a zjednodušení práce při velkých objednávkách, které dům měl). Další z novinek zavedených Worthem bylo používání žen jako modelek pro celý oděv (inovace starší verze, kdy ženy předváděly pouze kousky oděvu, jako šál atd. například Worthova žena u Gagelina). Worthovu klientelu zahrnovali i americké švadleny, které nakupovaly oděvy, jež následně kopírovaly pro dámy toužící po Worthově vzhledu, ale neměly možnost cestovat do Paříže. Tímto způsobem se Worth stal průkopníkem techniky navrhování šatů pro účely kopírování ve francouzských dílnách a poté distribuce do celého světa.³³ Tento způsob Haute Couture nezapomněla a je hojně využíván například v 50. a 60. letech 20. století.

Worthova snaha vyhovět nárokům klientek, i záměr vydělat více peněz, vedla k navrhování všedního oblečení, jako například těhotenské šaty, domácí kabáty, smuteční šaty atd.

Mezi jeho další zakázky patří i návrh kostýmů pro divadlo. Jeho klienti byli například přední členové *Comedie Francaise*, které odíval do kostýmů inspirovaných díly Tiziana, Rembrandta a dalších umělců.³⁴

Rok 1870 přinesl velké změny ve francouzském dění. Tento rok padla druhá Francouzka říše. To vedlo k přeměnění Worthova obchodu na nemocnici pro zraněné vojáky. V lednu 1871 se Francie vzdává pruské armádě. Občanské nepokoje vedly ke zničení mnoha symbolů aristokracie.

Po obnovení Francouzské vlády se znovu otevřely luxusní obchody jako Worth nebo Cartier.

Původní klientelu tyto domy díky pádu ztratily.³⁵ Jak se ovšem říká „vše špatné je k něčemu dobré“, tak tomu bylo i v tomto případě. Nová klientela se skládala hlavně z Britů, Američanů, Italů, Švédů a Rusů. Ceny díky tomu vzrostly ještě více a tím pádem i roční příjem, který nyní činil 80 000 dolarů jež byl na 19. století obrovskou sumou.³⁶ Nejen díky tomu ale i přízni klientek Worthovo ego stoupl natolik, že si navrhl vlastní erb se stylizovanou modrou chrpou a šnekem, který si následně nechal vsadit do dveří svého domu. Díky moci nad zákazníky mohl zvyšovat ceny, jak se mu chtělo, a dokonce stanovovat pro Americké klientky vyšší ceny než pro Francouzky. Toto chování se samozřejmě nevyhnulo kritice. Kritici nemířili jen na ceny ale také na opulentní modely. Podle nich by se měly zrušit korzety, krinolíny, vycpávky a nosit skromné prosté šaty.³⁷

³² *Charles Frederick Worth: From Designer to Innovator* [online]. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>

³³ *Charles Frederick Worth: From Designer to Innovator* [online]. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>

³⁴ Tamtéž

³⁵ *Charles Frederick Worth: Business Outlives French Empire* [online]. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>

³⁶ Tamtéž

³⁷ *Charles Frederick Worth: Talent Surpassed Only by Ego* [online]. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>

90. léta 19. století patří již designérům jako Paquin nebo Doucet, ale i přesto si Worth zachovává svou popularitu.

Život „otce Haute Couture“ končí dne 10. března roku 1895.

Obr. č. 3 Štítek s logem „Worth“ uvnitř oděvu z roku 1888³⁸

2.1.1 House of Worth

První oficiální módní dům byl založen roku 1858 Charlesem Frederickem Worthem a jeho společníkem Ottem Boberghem. Značka nesla název po obou zakladatelích *Worth and Bobergh*. V roce 1971 odchází Worthův společník Otto Boberghem ze společnosti a zůstává pouze Worth. Po smrti Charlese Fredericka v roce 1895 je módní dům předán jeho synům, Gaston-Lucien Worth a Jean-Phillipe Worth.³⁹

Oděvy byli inspirovány výtvarným uměním a ilustracemi. To ovšem nebyly jediné inspirační zdroje. Dále to byly kostýmy z Itálie až po Čínu. Po výstavě v roce 1867 přidává ke kabátům kimonové rukávy. Roku 1869 přivádí do módy pláště vytvořené z indických šátků. Vychází také ze samotných motivů šátků a na své oděvy přidává trásně populární v Číně a Španělsku.

Inspiraci našel i v pánských kabátech. Původní materiál nahradil poddajnou a hřejivou vlnou a zkrátil kabátky do pasu. Zeštíhlené dámské kabátky byly poté doplněné řasenou sukni do pasu. Inspiraci hledal i v historickém odívání 18. století, a to nejen pro formu oděvu ale také pro vzory textílií. Zatímco se Worth inspiroval v minulosti a v ostatních kulturách, sám ovlivnil a předběhl dobu. Inspiroval například Elsu Schiaparelli (výšivky), Balenciagu a jeho plisovaný kabát, Jean Paul Gaultier, Vivienne Westwood nebo samotný Alexander Mcqueen byli inspirováni jeho přístupem a formou oděvu.⁴⁰

³⁸ Court presentation ensemble. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/137479>

³⁹ *House of Worth* [online]. 29 April 2017 [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://trc-leiden.nl/trc-needles/organisations-and-movements/companies/house-of-worth>

⁴⁰ DE LA HAYE, Amy a Valerie D. MENDES. *The House of Worth*. London: V&A Publishing, 2014. ISBN 1851777741.

Dům představoval jedno inovativní řešení za druhým. Od „honzíků“, který můžeme nazvat že „ovlivňuje zdravý vzhled těla“⁴¹ přes opuštění „honzíků“ po princesový střih. Střih a šaty s použitým členěním jsou spojované s princeznou Alexandrou. Šaty beze švů v pase, živůtek a sukně střižené dohromady, které lichořily obrysům těla. Střih se používal jak na denní oděvy, tak na večerní oblečení.⁴²

Obr. č. 4 House of Worth, dvorní oděv z roku 1888 s tzv „Honzíkem“⁴³

Plesové šaty se staly synonymem House of Worth. Plesy, které byly z doby Worthovy slávy velmi populární, navštívilo od 80 po 500 lidí a všechny bylo potřeba odít do rozličných rób. Nejlepší volbou byl House of Worth. Šaty s plnou sukní a „honzíkem“ dotýkající se podlahy s úzce sešněrovaným pasem, vyšívaným živůtkem nebo živůtkem zdobeným krajkou či aplikacemi, a to vše doplněné o rukavičky sahající skoro až po ramena. To přesně byly plesové šaty od House of Worth.⁴⁴

Dalším populárním oděvem od House of Worth byly tzv. Tea gowns. Šaty nošené vdanými ženami během odpoledního pití čaje. Jednalo se o volný, jednodílný oděv se zvýšeným pasem, zhotovený

⁴¹ Mair, Carolyn (London College of Fashion, University of the Arts, UK). *Psychology of Fashion*. Velká Británie: Taylor & Francis, 2018. ISBN 9781138658677.

⁴² DE LA HAYE, Amy a Valerie D. MENDES. *The House of Worth*. London: V&A Publishing, 2014. ISBN 1851777741.

⁴³ Court presentation ensemble. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/137479?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=120&rpp=40&pos=154>

⁴⁴ Tamtéž

z jemných materiálů, jako například šifon nebo krajka. „Oděv v sobě spojoval japonskou barevnost, řecké linie a Francouzskou frivolnost.“⁴⁵

Jedním z příjmů Haute Couture domu byly i svatební šaty a House of Worth nebyl výjimkou. Šaty šité z hedvábného saténu, tylu, taftu a krajek.

U svatebních šatů se nebál inspirace Ludvíkem XVI a jeho módou.⁴⁶ V dnešní době Haute Couture kolekce často obsahují svatební šaty jako zlatý hřeb kolekce.

Za luxusní oděv se však musí i zaplatit. Ceny oděvů u módního domu House of Worth byly často považovány za přemrštěné, a to dokonce i jeho nejbohatšími klienty. Ty si Worth udržoval pomocí osobního šarmu a marketingovými strategiemi. Roku 1867 se americká klientka Miriam Folline Squierová předvedla ve fialových šatech s cenovkou 20 000 dolarů (cca 440 000 Kč). Můžeme tedy říct že se ceny haute Couture od 19. století takřka nezměnily. V 90. letech 19. století řekl Worth při rozhovoru s redaktorem, že cenu ovlivňuje střih a konečné použití diamantů, stříbrných a zlatých nití a není tedy možné vyrobit šaty na určitou částku. Jedny šaty pro Peruánskou dámu stály 24 000 dolarů (cca 528 000 Kč), ale jen samotné krajky stály 23 000 dolarů (cca 506 000 Kč). Na kabát, který House of Worth prodal za 9 000 dolarů (cca 198 000 Kč) byla použita kožešina za 2 800 dolarů (cca 61 600 Kč). Vyráběné šaty se pohybovaly od 200 dolarů (cca 4 400 Kč) výše. Worth také prohlásil, že má radši Americké klienty, kterým nezáleží na ceně. Amerika se proto také stala jednou z velmocí kam Worth doručoval své modely, popřípadě americké dámy dojížděly do Paříže. Společnost House of Worth, však tajila před veřejností, jak vypočítávala své ceny. Měla vlastní kódování, kterému rozuměli pouze pověřeni lidé.⁴⁷

Obr. č. 5 Plesové šaty House of Worth 1889, detail florální výšivky⁴⁸

⁴⁵ DE LA HAYE, Amy a Valerie D. MENDES. *The House of Worth*. London: V&A Publishing, 2014. ISBN 1851777741.

⁴⁶ DE LA HAYE, Amy a Valerie D. MENDES. *The House of Worth*. London: V&A Publishing, 2014. ISBN 1851777741.

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ Ball gown. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/81631?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=80&rpp=40&pos=90>

Úspěšný módní dům House of Worth prodával mimo šaty, kabáty, svatební šaty, čajové šaty, i drobnější zboží jako obuv, rukavičky, spodničky, a dokonce i vlastní parfém. Ten ovšem přišel až roku 1924 za vedení Worthova vnuka Jacquese Wortha. Jednalo se o květinový parfém Dans la Nuit. Návrhem flakonu byl pověřen sklář René Lalique. Poté dům představil ještě dalších dvacet parfémů.⁴⁹

Po smrti Charlese Fredericka Wortha vedou módní dům s úspěchem jeho synové. Dům se ovšem na konci první poloviny 20. století potýká s problémy za vedení Worthova vnuka. Ten ho poté roku 1954 prodává Paquinovi, a poté roku 1956 ukončuje svůj provoz nadobro.⁵⁰

Dnes je nám připomínkou jakožto počátek celého módního průmyslu.

Obr. č. 6 Pohled do dílny House of Worth⁵¹

⁴⁹ *The Historic House of Worth* [online]. [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://worthperfumes.blogspot.com/p/history.html>

⁵⁰ Tamtéž

⁵¹ Charles Worth and the House of Worth. *The Enchanted Manor* [online]. October 13, 2015 [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://theenchantedmanor.com/tag/worth-and-bobergh/>

House of Worth po roce 1895

Roku 1895 umírá Charles Frederick Worth. Jeho synové Gaston-Lucien (1853-1924) a Jean-Phillippe (1856-1926), převzali firmu po smrti svého otce. Synům se podařilo udržet vysoké standardy nastavené jejich otcem. Zejména návrhy Jeana-Philippa pokračují v estetice firmy s použitím dramatických látek a přepychových ozdob a aplikací. Dům vzkvétal během držení synů a to do 20. let 20. století. Velká módní dynastie definitivně skončila v roce 1952, kdy pravnuke Charlese Fredericka Wortha, Jean-Charles (1881-1962), odchází z rodinného podniku.⁵² Dům poté odkupuje Paquin a k úplnému uzavření se značka dočkala roku 1956. Název House of Worth se opět objevuje až ve 21. století. V roce 2010 je uvedena první kolekce od 50. let 20. století. Novým designérem pro značku House of Worth se stal Giovanni Bedin. Obnovení značky se bohužel nedočkalo velkého úspěchu. Poslední kolekce byla předvedena v roce 2013.

Obr. č. 7 Plesové šaty z roku 1900 navržené Jean-Philippem Worthem synem Ch. F. Wortha⁵⁴

Obr.č. 8 House of Worth kolekce A/W 10/11⁵³

⁵² KRICK, Jessa. *Charles Frederick Worth (1825–1895) and the House of Worth: The House of Worth Continues*[online]. 3. Listopad 2004 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: https://www.metmuseum.org/toah/hd/wrth/hd_wrth.htm

⁵³ WORTH HAUTE COUTURE A/W 10/11. *Girl a la mode* [online]. JULY 9, 2010 [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <http://www.girlalamodel.co.uk/worth-haute-couture-aw-1011/>

⁵⁴ Ball gown. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/155944?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=80&rpp=40&pos=88>

3 VRCHOLNÉ OBDOBÍ HAUTE COUTURE

Za vrchol nebo také „zlaté časy“ Haute Couture se obecně uvádí rozmezí od roku 1947 po rok 1957. Éra kdy se navrácí opulence po válečném období. „Až Christian Dior vykřesal jiskru, která pomohla pařížské Haute Couture opět povstat v celé své kráse a dokonalosti“.⁵⁵ Diorova první kolekce od které se udávají tzv. „zlaté časy“ Haute Couture, nesla název „New Look“ a byla představená roku 1947.⁵⁶ Jeho kolekce byla protikladem mužské válečné módy. Místo toho se designy vyznačovaly šikmými rameny, plným poprsím a sevřeným pasem nad plnými dlouhými sukněmi. Na místě jej pokřtila Carmel Snowová, redaktorka amerického Harper's Bazaar, jako „New Look“.⁵⁷ Právě z této kolekce pochází i ikonický look složený ze sukně, kabátku, klobouku a rukaviček. Množství látky potřebné k vytvoření oděvu z kolekce „New Look“ vyvolalo v Londýně pobouření, protože přidělování bylo stále na místě. Kolekce byla tajně vystavena královně Alžbětě II. a dalším členům královské rodiny.⁵⁸ „Dior tak předznamenal módu celých 50. let 20. století. Desítky metrů látky, použité na modely, přidávaly pocit poválečného míru a „blahobytu“, jelikož ženy za období války byly zvyklé na velmi střídmé ošacení.“⁵⁹

Obr. č. 9 Christian Dior zkoušející náhrdelník k modelu před přehlídkou v roce 1954⁶⁰

⁵⁵ BRABCOVÁ, Blanka. *Móda: Dějiny odívání 18., 19. a 20. století*. Bratislava: taschen, 2003. ISBN 3-8228-2624-3.

⁵⁶ Tamtéž

⁵⁷ *The 'golden age' of couture* [online]. [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <https://www.vam.ac.uk/articles/the-golden-age-of-couture>

⁵⁸ *The 'golden age' of couture* [online]. [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <https://www.vam.ac.uk/articles/the-golden-age-of-couture>

⁵⁹ , The Kyoto Costume Institute, FUKAI, Akiko a Tamami SUOH, ed. *Fashion: A Fashion History of the 20th Century*. 2. China: TASCHEN, 2012. ISBN 978-3836536042.

⁶⁰ Because Who Doesn't Want To See Photos From Paris Couture In The '50s?. *Refinery29* [online]. 11 AUGUST 2017 [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.refinery29.com/en-gb/2017/08/167892/paris-couture-vintage-photos#slide-4>

Dalšími návrháři, kteří ovlivnili 50. léta 20. století a také jsou spjati s vrcholem Haute Couture jsou Christobal Balenciaga, Hubert de Givenchy, Pierre Balmain a Jacques Fath. Tito návrháři ovlivnili Francii, kdežto u jejich sousedů v Anglii se proslavil například Hardy. Amies.

Návrháři tak v tomto období nastavili standart pro dokonalé zpracování a originální design.

Ke konci války vytvořili návrháři Théâtre de la Mode. Jedná se o malé panenky oblečené v nejnovějších stylech a zasazené do aranžovaných scén neboli obrazů, které byly navrženy umělci jako Christian Bérard a Jean Cocteau. Tyto panenky měli propagovat Francouzskou módu a vybrat peníze pro postižený průmysl po válce.⁶¹

Výroba couture byla důležitá pro prestiž a ekonomiku nejen Francie ale i Británie. S postupem času značky hledaly další místa na trhu, kde by mohly získat peníze a rozšířit o sobě povědomí. Díky tomu začaly vznikat parfémy, otevíraly se nové butiky a začaly licencovat své návrhy zahraničním výrobcům. Koncem 50. let se přední módní domy staly globálními značkami.⁶²

Diorova smrt v roce 1957 ukončila tento zlatý věk.

3.1 Christian Dior

Dior zahájil éru extravagance a ženskosti po skromném a strohém období 2. světové války.⁶³

Dior se narodil a vyrůstal v Normandii ve Francii. V deseti letech se s rodiči stěhuje do Paříže.

Po studiích politologie slouží v armádě. V roce 1935 po návratu do Paříže začíná prodávat skicy, což se stává jeho první designérskou prací. Návrhář Robert Piguet ho najal v roce 1938. Během druhé světové války slouží Dior na jihu Francie. V roce 1941 se vrací do Paříže a pracuje pro Luciena Lelonga. V roce 1946 si za podpory textilního výrobce Marcela Boussaca otevírá vlastní módní dům.⁶⁴

Věhlasná pověst Diora začíná roku 1947 a jeho kolekci „New Look“. Touto kolekcí nabízí Dior nový pohled po válečném období.⁶⁵

Dior pomohl poválečné Paříži znovu získat titul hlavního města módy. Každá kolekce z tohoto období měla nějaké téma. Jaro 1947 bylo „Carolle“ nebo „číslo 8“, což je název, který naznačoval siluetu „New Look“ s výraznými rameny, zvýrazněnými boky a malým pasem. Jarní kolekce z roku 1953, nazvaná „Tulipán“, obsahovala množství vznášejících se květinových potisků. „A-Line“ z jara

⁶¹ *The 'golden age' of couture* [online]. [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <https://www.vam.ac.uk/articles/the-golden-age-of-couture>

⁶² *The 'golden age' of couture* [online]. [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <https://www.vam.ac.uk/articles/the-golden-age-of-couture>

⁶³ LOCKETT, John. The Haute Couture Renaissance. In: *Www.vanityfair.com* [online]. AUGUST 22, 2013 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://www.vanityfair.com/style/photos/2013/09/photos-1950s-couture-dior-balenciaga>

⁶⁴ CHARLESTON, Beth Charleston a Harold KODA. *Christian Dior (1905–1957)* [online]. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: https://www.metmuseum.org/toah/hd/dior/hd_dior.htm

⁶⁵ Tamtéž

1955 s nedefinovaným pasem a hladkou siluetou, která se rozšířila přes boky a nohy, připomínala velké „A“. Některé Diorovy návrhy občas nacházely inspiraci i v historických stylech.

Vytvářel také pánské oděvy, detaily trompe-l'oeil a měkké nebo tvrdé juxtapozice, které se staly součástí moderního šatníku. Ve svých posledních kolekcích Dior cítil potřebu pružnější siluety a životního stylu, navrhoval košilky, úzké tuniky a zavinovačky.⁶⁶

Spolu se svým partnerem Jacquesem Rouetem předběhli dobu a stali se průkopníky licenčního byznysu. Do roku 1948 dohodl lukrativní licenční smlouvy na kožešiny, punčochy a parfémy, což mu přineslo stálé příjmy a také jméno. Dior předčasně umírá v roce 1957. Christian Dior navrhoval pod svým jménem pouze deset let.⁶⁷

Obr. č. 10 Look s názvem „Bar“ z ikonické kolekce New Look z roku 1947⁶⁸

⁶⁶ CHARLESTON, Beth Charleston a Harold KODA. *Christian Dior (1905–1957)* [online]. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: https://www.metmuseum.org/toah/hd/dior/hd_dior.htm

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ Christian Dior, the rising star of French fashion – archive, 1947. *The guardian* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/fashion/2017/feb/16/christian-dior-french-fashion-1947>

3.2 Christobal Balenciaga

Cristobal Balenciaga je jedním z módních inovátorů poloviny 20. století, který radikálně změnil módní siluetu žen. V celém módním světě byl respektován pro své znalosti technik a konstrukce a také pro svůj neochvějný perfekcionismus.⁶⁹

Balenciaga se narodil v malé rybářské vesnici Guetaria v Baskicku ve Španělsku 21. ledna 1895. Zájem o šití projevil již v raném věku, když pozoroval svou matku, která byla švadlena. Marquesa de Casa Torres, významná žena jeho rodného města, se stala jeho patronkou a klientkou. Díky ní se učil krejčovství v Madridu. Balenciaga našel brzký úspěch ve Španělsku. Otevřel pobočky svého butiků Eisa v Madridu, Barceloně a v San Sebastián. Jeho návrhy si oblíbila španělská královská rodina a členové aristokracie. Španělská občanská válka donutila Balenciagu zavřít butiky a přesunout se do Paříže.⁷⁰

V srpnu 1937 Balenciaga uspořádal svou první přehlídku ve svém ateliéru Avenue George V. Kolekce byla inspirována španělskou renesancí. Balenciaga často během své kariéry vycházel z historických stylů. Jeho „Infanta“ róba byla inspirována oděvy mladých španělských princezen z portrétů Diega Velázqueze. Dále například tradiční toreadorský oděv „traje de luces“ byl inspirací pro velkou část jeho večerního oblečení.⁷¹

V roce 1939 získává uznání francouzského tisku a zákazníci „bojují“ o jeho kolekce.

Během 2. světové války klienti riskují cestu do Evropy pro jeho návrhy, zejména pro slavný čtvercový kabát. V poválečných letech se Balenciagovy návrhy staly zjednodušenými a lineárními. V průběhu 60. let Balenciaga pokračoval v předvádění kolekcí. Jeho tvorba je typická použitím odvážných látek a kombinací. Salon Balenciaga se uzavírá v roce 1968.⁷²

Balenciaga přivedl na svět mimo inovativního přístupu také návrháře jako je například Hubert de Givenchy. Balenciaga zemřel 24. března 1972 ve Španělsku.

⁶⁹ , Beth Duncuff. *Cristobal Balenciaga (1895–1972)* [online]. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: https://www.metmuseum.org/toah/hd/bale/hd_bale.htm

⁷⁰ Tamtéž

⁷¹ Tamtéž

⁷² Tamtéž

Obr. č. 11 Alberta Tiburzi v šatech Balenciaga, rok 1967 ⁷³

3.3 Pierre Balmain

Pierre Balmain se narodil v roce 1914 v regionu Savojsko ve Francii. Rok studoval architekturu v Paříži a poté v roce 1934 přijal místo skicáře v módním domě Roberta Piguet. Mezi roky 1934 až 1945 pracoval pro několik designérů včetně Christiana Diora.⁷⁴

S Diorem plánovali otevření společného módního domu, které se bohužel neuskutečnilo.⁷⁵

V roce 1945 Balmain zakládá vlastní módní dům. V roce 1953 expandoval na americký trh.⁷⁶

Během 50. a 60. let patřily mezi Balmainovy klienty některé z nejelegantnějších a nejlépe oblékaných žen světa, jako Katharine Hepburn, Vivien Leigh, Marlene Dietrich a královna Sirikit z Thajska.⁷⁷

Balmainovy modely se vyznačují důrazem na konstrukci a jednoduchou eleganci.⁷⁸

⁷³ *Balenciaga to return to haute couture after a 50-year hiatus* [online]. Jan 21, 2020 [cit. 2022-03-28].

Dostupné z: <https://www.thenationalnews.com/lifestyle/fashion/balenciaga-to-return-to-haute-couture-after-a-50-year-hiatus-1.967200>

⁷⁴ S. MAJOR, John. [online]. [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/pierre-balmain>

⁷⁵ SEELING, Charlotte. *Fashion: 150 Years Couturiers designers labels*. China: h.f. ullmann publishing, 2014. ISBN 978-3-8480-0614-4.

⁷⁶ S. MAJOR, John. [online]. [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/pierre-balmain>

⁷⁷ S. MAJOR, John. [online]. [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/pierre-balmain>

⁷⁸ Tamtéž

V oblibě měl kožešiny, tlumené barvy, složité výšivky a plnost oděvů a tvarů.⁷⁹

Jednou řekl: "Držte se základních principů módy a budete vždy v souladu s nejnovějšími trendy, aniž byste se stali jejich obětí."⁸⁰

Pierre balmain umírá roku 1982, ovšem Maison Balmain se udržel v provozu až do dnešních dob.

Obr. č. 12 Večerní šaty Balmain, rok 1955⁸¹

3.4 Jacques Fath

Fath se narodil nedaleko Paříže do umělecké rodiny v roce 1912. Fath po ukončení vzdělání dva roky pracoval pro burzovního makléře. Po absolvování povinného roku vojenské služby strávil nějaký čas v dramatické škole a také docházel na večerní kurzy kreslení a vyřezávání vzorů. Během tohoto období se Fath setkal s Geneviève Boucher de la Bruyère, fotografovou modelkou, která se stala jeho manželkou v roce 1939. Stala se ztělesněním stylu ženy Jacquese Fatha.⁸²

Na konci roku 1936 Fath zakládá módní dům v rue de la Boétie a na jaře 1937 představuje svou první kolekci pouhých dvaceti oděvů.

⁷⁹ SEELING, Charlotte. *Fashion: 150 Years Couturiers designers labels*. China: h.f. ullmann publishing, 2014. ISBN 978-3-8480-0614-4.

⁸⁰ S. MAJOR, John. [online]. [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/pierre-balmain>

⁸¹ Evening Dress. *VICTORIA AND ALBERT MUSEUM* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://collections.vam.ac.uk/item/O120600/evening-dress-pierre-balmain/>

⁸² CULLEN, Oriole. *Jacques Fath* [online]. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/jacques-fath>

Kolekce byla přijata kladně a přinesla Fathovi stálou klientelu. Fath sloužil ve francouzské armádě během druhé světové války. I po roce 1940 provozoval svůj dům, ovšem jen v malém měřítku. V roce 1945 vytvořil čtyři návrhy pro Théâtre de la Mode, putovní výstavu módních panenek.⁸³

Fath jakožto bystrý obchodník, představuje řadu parfémů. První parfém, Chasuble, uvedl na trh v roce 1945 a druhý, Iris Gris, o rok později. V roce 1948 podepsal smlouvu s newyorským výrobcem Josephem Halpertem, pro který poskytoval dvě kolekce ročně o 20 modelech. Jeho slávě pomohla i zakázka na svatební šaty pro Ritu Haywardovou, v roce 1949. Fath se věnoval i návrhům kostýmů do filmu, a to jak ve Spojených státech, tak i v Evropě. Kostýmy pro Moiru Shearer ve slavném filmu *The Red Shoes* (1948) jsou považovány za klasiku.⁸⁴

Fathovy kolekce z roku 1948 byly zajímavé odkloněním od Diorovy kolekce „New Look“. Jeho jarní kolekce z roku 1950 vyvolala velký ohlas. Obsahovala šaty s hlubokým dekoltem s naškrobenými límečky. Fath měl v oblibě jemné vlněné, tvídové a žerzejové látky, často tyto materiály aranžoval přímo na figurínu, aby tak vytvořil nový design. Satény, tafty a jemné šifony byly jeho tkaniny pro večerní róby a často také kožešiny.⁸⁵

V roce 1954 Jacques Fath tragicky umírá ve věku 42 let. Geneviève Fath převzala obchod, ale v roce 1957 uzavřela oděvní řadu. Parfémy pod jménem Fath pokračují do roku 1992. Nejnovějším vlastníkem značky Fath byla France Luxury Group, která v roce 2002 obnovila oděvní řadu.⁸⁶

Obr. č. 13 Jacques Fath s modelkami na přehlídce z roku 1949⁸⁷

⁸³ CULLEN, Oriole. *Jacques Fath* [online]. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/jacques-fath>

⁸⁴ Tamtéž

⁸⁵ Tamtéž

⁸⁶ Tamtéž

⁸⁷ GEHR, Herbert. Everything You Need To Know About The History Of The Fashion Show. *Vogue* [online]. 17 MAY 2020 [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.vogue.co.uk/fashion/gallery/history-of-the-fashion-show>

3.5 Fédération de la Haute Couture et de la Mode

Fédération de la Haute Couture et de la mode je instituce, která zaštiťuje módní a šperkařské domy s označením Haute Couture. Označení je každoročně schvalováno komisí složenou z odborníků. Označení představuje nejlepší z nejlepších svého oboru.

Institut byl založen o něco později než samotná Haute Couture a to roku 1868 ve Francii. V tuto dobu zněl název *Chambre Syndicale de la Haute Couture*. Název se dále mění na *Chambre Syndicale de la Couture, des Confectionneurs et des Tailleurs pour Dame* (Chambre Syndicale pro Couture, výrobce oděvů a krejčí pro ženy). S rokem 1910 přichází další změna názvu, a to na *Chambre Syndicale de la Couture Parisienne*.⁸⁸ Nejdůležitější rozhodnutí a krok v historii institutu a Haute Couture přichází roku 1945. 23. ledna je přijato rozhodnutí o vytvoření legálně registrovaném označení původu *Haute Couture*. Instituce se v tuto dobu přejmenovala na *Chambre Syndicale de la Haute Couture*. Od této doby každý rok schvaluje specializovaná komise pod záštitou ministerstva průmyslu, domy a společnosti, které mohou mít označení Haute Couture.⁸⁹ Od této doby je Haute Couture na svém vrcholu. Další změny přichází až s novou vlnou designérů. V šedesátých letech se objevilo hnutí módních návrhářů, kteří spojili síly s velkými designéry. V důsledku toho vzniká 8. října 1973 *Chambre Syndicale du Prêt-à-Porter des Couturiers et des Créateurs de Mode*.⁹⁰ Instituce se rozpíná ještě více a snaží se zůstat relevantní. Ve stejný den vzniká i *Chambre Syndicale de la Mode Masculine*. Rozpínání instituce vede k vytvoření *Fédération Française de la Couture, du Prêt-à-Porter des Couturiers et des Créateurs de Mode*.⁹¹ Až do dvacátého prvního století nepřichází žádná změna. Dne 29. června roku 2017 se ze společnosti stává *Fédération de la Haute Couture et de la Mode*.⁹² Federace je strukturována do dvou základních pólů. Prvním je „Le pôle Mode et Médias“ – móda a media. Druhým je „Le pôle Juridique, social et institutionnel“ – Právní, sociální a institucionální.⁹³

Od zmiňovaného roku 2017 do dnešních dnů (rok 2022) společnost zůstává nezměněna.

Výkonný výbor je rozhodovacím orgánem federace a je spravován 6 členy, kteří se skládají ze dvou členů (prezident a výkonný viceprezident) a čtyř členů volených správní radou. Prezidentem *Fédération de la Haute Couture et de la Mode* je Ralph Toledano, generální ředitelka a prezidentka Francesca Bellettini, výkonný viceprezident Saint Laurent Guillaume de Seynes a další.⁹⁴

⁸⁸ *History: La Haute Couture* [online]. [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://fhcm.paris/en/the-federation/history/>

⁸⁹ Tamtéž

⁹⁰ Tamtéž

⁹¹ Tamtéž

⁹² Tamtéž

⁹³ ĚAPŤUCH, Josef. *La Haute Couture Historický kontext / syntéza: Haute couture / Paris / struktura a způsoby presentace*. 2019.

⁹⁴ *GOVERNANCE: EXECUTIVE COMMITTEE* [online]. [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://fhcm.paris/en/the-federation/governance/>

Správní rada se skládá z 16 členů například Ralph Toledano (prezident), Arnaud Bazin (Lanvin), Pietro Beccari (Christian Dior), Francesca Bellettini (Saint Laurent), Etienne Bourgois (Agnès b.), Michael Burke (Louis Vuitton) a další.⁹⁵

3.6 Úpadek Haute Couture?

Roku 1968 Yves Saint-Laurent dramaticky oznamuje smrt Haute Couture. Sociolog Gilles Lipovetsky nazývá Haute Couture jako „stoletou módu“ a označuje tak vznik a konec Haute Couture od roku 1870 po rok 1970.⁹⁶

Na počátku 20. století se v Paříži nachází 106 Haute Couture Domů, mezi které patří i legendární značky jako: Worth, Doucet, Patou, Poiret, Chanel, Schiaparelli. ...atp. Po konci druhé světové války se v Paříži nachází 60 domů, které započínají zlatý věk Haute Couture a jejich přínos do státního rozpočtu je srovnatelný se zisky z automobilového průmyslu.⁹⁷

Propad přichází již se zmiňovanými roky 1960 a 1970. S 60. lety přichází nejen nová vlna mladých návrhářů ve Francii a Americe, ale i prêt-à-porter. Tito návrháři vyvíjí nové odlišné styly, které uspokojují mladé zákazníky, u kterých zároveň hledají inspiraci. Nejen mladí lidé ale i hudebníci, experimentální materiály, západní styly oblečení nebo patchwork a tie-dye se stávají inspirací těchto designérů.⁹⁸

Našli se ovšem i designéři, kteří byli schopni pružně reagovat na zrod nových stylů a přístupů do Couture. Designéři jako Pierre Cardin, Emanuel Ungaro, André Courrèges a Paco Rabanne produkovali odvážné, futuristické modely pro mladé lidi.⁹⁹

70. léta 20. století ukazují i silný pokles zakázkového šití, které činí pouhých 18 procent příjmů módních domů.¹⁰⁰

Haute Couture domy již vydělávají pouze na ready-to-wear kolekcích, licenčních smlouvách a parfémeh. Příjmy tak z 90 % činily prodeje licencovaných parfémů.¹⁰¹

V 80. letech se situace nezlepšuje a počet oficiálních Haute Couture domů se redukuje na počet 22. I přesto se jedná o období kreativity a opulence.

⁹⁵ GOVERNANCE: BOARD OF DIRECTORS [online]. [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://fhcm.paris/en/the-federation/governance/>

⁹⁶ PENA GONZÁLEZ, Pablo. *The demise and transfiguration of Haute Couture* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.culturaydeporte.gob.es/mtraje-indumenta/dam/jcr:beb925c1-f217-4fd0-806a-5abf46c05547/1-obito-transfiguracion.pdf>

⁹⁷ Tamtéž

⁹⁸ CULTURE/COUNTERCULTURE: FASHIONS OF THE 1960S AND 70S [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.kent.edu/museum/event/culturecounterculture-fashions-1960s-and-70s>

⁹⁹ Tamtéž

¹⁰⁰ LIPOVETSKY, Gilles. *Říše pomíjivosti*. 2. Praha: Prostor, 2010. ISBN 978-80-7260-229-2

¹⁰¹ LIPOVETSKY, Gilles. *Říše pomíjivosti*. 2. Praha: Prostor, 2010. ISBN 978-80-7260-229-2

V tuto dobu přichází designéři jako Christian Lacroix, Frank Moschino nebo Thierry Mugler, který roku 1984 vyprodal pařížský Zenit s 6000 místy. Tito designéři sice tvoří ze začátku své tvorby ready-to-wear, ale nakonec se také přidávají do kruhu Haute Couture. Mimo to přichází i seskupení designérů „Antwerpská šestka“ nebo Japonci Rei Kawakubo, Yohji Yamamoto¹⁰²

Roku 1997 ubývá Haute Couture domů na počet 18. Přísná pravidla Haute Couture mimo jiné zapříčiňují pokles počtu. Ze Syndicatu odchází počátkem 21. století značky jako Thierry Mugler nebo Christian Lacroix.¹⁰³

Haute Couture čelila hrozbě, že tak malý sektor designérů nevzbudí zájem veřejnosti a proto roku 1997 přijal institut zvyk zvat prêt-à-porter návrháře, aby předvedli své kolekce během Haute Couture weeku. Další praktikou, jak udržet oči na značce se stává podbízení celebritám, to ovšem značky popírají.¹⁰⁴

Pokles se nezastavuje a roku 2002 je počet zúžen na 12 a v roce 2007 na pouhých 10.

V červenci 2004 Jean-Paul Gaultier prohlašuje, že z ekonomického hlediska je Haute Couture Katastrofa, ale on se na jeho pádu bude rád podílet.¹⁰⁵

¹⁰² ĚAPŤUCH, Josef. *80. léta XX. století / FRANCIE / ANGLIE / USA / Prêt-à-Porter / Ready to Wear*.

¹⁰³ PENA GONZÁLEZ, Pablo. *The demise and transfiguration of Haute Couture* [online]. [cit. 2022-03-20].

Dostupné z: <https://www.culturaydeporte.gob.es/mtraje-indumenta/dam/jcr:beb925c1-f217-4fd0-806a-5abf46c05547/1-obito-transfiguracion.pdf>

¹⁰⁴ Tamtéž

¹⁰⁵ Tamtéž

Prodej licencí

Všechny Haute Couture domy a módní salony se od 50. let 20. století uchylují k licenčním smlouvám, které se týkají parfémů, kosmetiky, kožené galanterie, brýlí, spodního prádla, dámské a pánské ready-to-wear atp.¹⁰⁶

„Zavedená firemní značka nebo designér, definovaný jako poskytovatel licence, nabízí svou ochrannou známku jiným firmám vyrábějícím různé typy produktů. Druhá společnost, známá jako držitel licence, souhlasí s výrobou a distribucí nových produktových řad.“¹⁰⁷

Návrháři využívají své vlastní značky k rozšíření na trhu licencováním v souvisejících kategoriích produktů kromě módy a doplňků, také domácí potřeby nebo pomůcky pro zdraví a krásu. Původní značka je v některých případech licencovaná třetí straně, která vyrábí, uvádí na trh a distribuuje zboží pod značkou.¹⁰⁸

Tradičním přístupem se označuje případ, kdy si původní značka ponechá všechny aspekty designu, výroby oděvu a zároveň rozšíří práva držitelům licence, vyrábět a uvádět na trh v kategoriích, které nejsou oděvy. Spotřebitel by měl však stále vnímat značku jako celek, bez rozdílu v kvalitě a přitažlivosti.¹⁰⁹

Úspěšné licencování produktů je postavené na úspěšné originální značce, dobře fungujícím licenčním uspořádání, přísné kontrole designu a kvality a jasně definovanými rolmi pro všechny zúčastněné.¹¹⁰

Pierre Cardin se opíral o více než 600 licencí a značka Lanvine například o 120 licencí.¹¹¹

Značka Saint-Laurent získávala v 80. letech 20. století 68 % svého obrátu z licenčních smluv, Lanvin 60 % a Dior 30 %.¹¹²

¹⁰⁶ LIPOVETSKY, Gilles. *Říše pomíjivosti*. 2. Praha: Prostor, 2010. ISBN 978-80-7260-229-2

¹⁰⁷ *Licensing in the Fashion Industry* [online]. July 12, 2018 [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://thefashionnetwork.com/licensing-in-the-fashion-industry/>

¹⁰⁸ Tamtéž

¹⁰⁹ Tamtéž

¹¹⁰ Tamtéž

¹¹¹ LIPOVETSKY, Gilles. *Říše pomíjivosti*. 2. Praha: Prostor, 2010. ISBN 978-80-7260-229-2

¹¹² LIPOVETSKY, Gilles. *Říše pomíjivosti*. 2. Praha: Prostor, 2010. ISBN 978-80-7260-229-2

4 HAUTE COUTURE DNES

Snaha udržet Haute Couture relevantní v dnešní době vedla federaci k digitálním platformám, kde začala cílit na mladší zákazníky. Sama federace a modní domy poté sdílejí prostory ateliérů, procesy tvorby nebo samotné designéry a snaží se divákovi přiblížit Haute Couture na více neformální a lidské úrovni. Divák nebo klient je tak i zároveň vzděláván. Federace stála v poslední době v čele změn, včetně sloučení École de la Chambre Syndicale de la Couture Parisienne s Institut Français de la Mode což otevírá příležitost pro vysokoškolské vzdělání v Couture.¹¹³

Prezident Fédération, Ralph Toledano říká, že vnímají rostoucí počet nových kandidátů na zařazení do Haute Couture weeku, což podle něj značí dobré zdraví trhu.¹¹⁴

Haute Couture se dnes nachází na pomezí vzestupu a propadu.

Pierre Berge (bývalý ředitel YSL) říká: „Haute Couture je vtíp. Každý, kdo vám říká, že na tom stále záleží, fantazíruje. Vidíte, jak padá všude kolem vás. Už to nikdo nekupuje. Ceny jsou směšné. Pravidla pro jeho výrobu jsou nesmyslná. Patří do jiného věku. Kde jsou dnešní návrháři? Skutečný návrhář je někdo, kdo zakládá a provozuje svůj vlastní dům. To už nikdo nedělá.“¹¹⁵

Bernard Arnault (vedoucí společnosti LVMH) říká: „Haute couture je to, co dává našemu podnikání jeho základní podstatu luxusu. Hotovost, kterou pohlít, je do značné míry irelevantní. V porovnání s penězi, které prohrajeme, musí být hodnota image, kterou nám dává couture. Podívejte se, jakou pozornost kolekce přitahují. Je to místo, kde si vás všimnou. Musíte tam být. Je to místo, kde uvádíme naše myšlenky do pohybu.“¹¹⁶

Viktor Horsting, který je spoludesignérem značky Victor & Rolf označuje Couture za laboratoř, místo, kde může být svobodný, protože tam není žádná komerce. Co jim však umožňuje takto tvořit je prodej licencovaných parfémů.¹¹⁷

¹¹³ BALA, DIVYA. *Everything You Need To Know About The Inner Workings Of Haute Couture* [online]. 6 July 2020 [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: <https://www.vogue.co.uk/fashion/article/behind-the-scenes-at-haute-couture>

¹¹⁴ BINKLEY, CHRISTINA. *In 2019, haute couture is thriving: A business that empowers creativity* [online]. 28 JUNE 2019 [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: <https://www.voguebusiness.com/fashion/haute-couture-2019-dior-givenchy-celine>

¹¹⁵ MELLO, Christopher Mello. *The Survival of Haute Couture, in the 21st Century* [online]. Feb 2014 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.fwluxe.com/the-survival-of-haute-couture-in-the-21st-century>

¹¹⁶ Tamtéž

¹¹⁷ BINKLEY, CHRISTINA. *In 2019, haute couture is thriving: A business that empowers creativity* [online]. 28 JUNE 2019 [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: <https://www.voguebusiness.com/fashion/haute-couture-2019-dior-givenchy-celine>

Demi-Couture

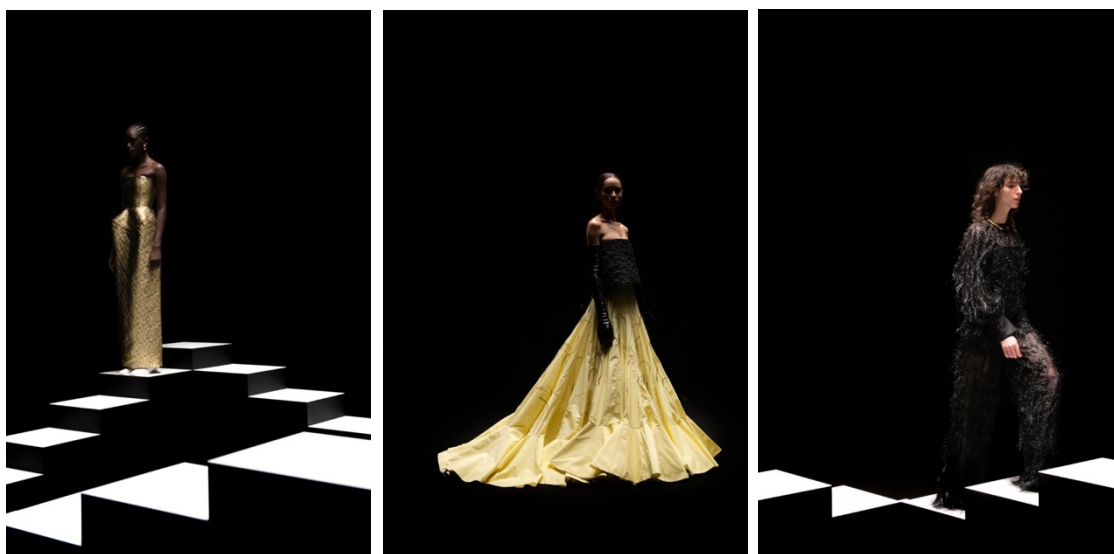
Demi couture se stala velmi populární během posledních dvou let (2020-2022) během pandemie. Není to ovšem nový pojem a způsob tvorby. V duchu demi-couture tvořil např. Alexander McQueen nebo Vivienne Westwood.

Demi couture je mostem mezi Haute Couture a ready-to-wear. Jedná se o originální a designově zajímavé oděvy v menším počtu se střihy, zhotovením a výšivkou na úrovni Haute Couture. Demi-couture můžeme nazvat jako Haute Couture za přijatelnou cenu.¹¹⁸

Prezentace demi-couture kolekcí probíhá formou přehlídek a obchod v salónu nebo v show roomech.¹¹⁹

Tento způsob používají například značky jako Alexander McQueen nebo Valentino. Největší oblibu má však u menších značek a mladých designérů.¹²⁰

Jedním z hlavních protagonistů je již léta Rabih Kayrouz. Rabih založil svou značku v roce 2008 po stážích značek Dior a Chanel. Sám říká, že jeho značka má couture přístup, ale jeho kolekce nosí lidé po ulicích za cenu podobnou konfekci.¹²¹

Obr. č. 14 Maison Rabih Kayrouz, kolekce podzim 2022 ¹²²

¹¹⁸ CONLON, Scarlett. *The Rise of Demi Couture* [online]. [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://www.matchesfashion.com/intl/womens/the-style-report/2018/03/the-new-accessories-issue/spotlight-on-the-rise-of-demi-couture-ss18>

¹¹⁹ ĀAPTUCH, Josef. *La Haute Couture Historický context / syntéza: Struktury základních segmentů fashion-industry*. 2019.

¹²⁰ Tamtéž

¹²¹ Tamtéž

¹²² Maison Rabih Kayrouz FALL 2022 READY-TO-WEAR. *Vogue* [online]. January 24, 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2022-ready-to-wear/maison-rabih-kayrouz/slideshow/collection#36>

PRET-A-PORTER

„Pret-a-porter“ nebo také ready-to-wear je termín který používá módní průmysl k označení oděvu, který byl vyroben ve velkém množství, v konfekčních velikostech a prodán v hotovém stavu. Oděv tak není navržen a ušit pro určitého klienta. Většina věci, které si lidé kupují je tak „ready-to-wear“.

¹²³

Hotové oblečení se prodávalo již od konce 19. století., nicméně v polovině 20. století v prostředí vyspělé kultury a syntetických materiálů se pret-a-porter dostalo na vrchol. ¹²⁴

Průkopníkem pret-a-porter můžeme označit designéra Pierre Cardina, který v roce 1959 vytvořil kolekci přímo určenou pro nošení a prodej. Téhož roku byl návrhář vyloučen za tento počín ze syndikátu *Chambre Syndicale de la Haute Couture*, ale po čase zase přijat. ¹²⁵

Téma ready-to-wear bylo ovšem známo již před Cardinem. Již ve 30. letech 20. století se z Francie vyvážela konfekce do Spojených států, kde sílila střední vrstva, která chtěla konzumovat kvalitnější a módnější konfekci. Pro Pařížské Haute Couture domy to znamenalo rozšíření trhu a jednalo se zjednodušeně o kopie kolekcí Haute Couture. ¹²⁶

V 60. letech si pret-a-porter budovalo oblibu u zákazníků. Mladí designéři jako například Sonia Rykiel nebo Emmanuelle Khanh, představovali hotové oblečení, které bylo stylové a zapadalo do každodenního života. ¹²⁷

V roce 1970 debutoval v Paříži návrhář Kenzo Takada. Jeho modely ušité z látek na kimona se dostaly na titulní stranu časopisu Elle. Takado se brzy stal jedním z hlavních představitelů pret-a-porter. Zaměřil se na denní uvolněný styl s použitím japonských materiálů. Předznamenal tak styl 70. let. ¹²⁸

70. léta se odklonily od futuristických tendencí 60. let a díky Kenzovi se vrátila k přirozenému vzhledu. Tomu ovšem pomohlo i hnutí hippies a reakce na válku ve Vietnamu. Předmětem zájmu se

¹²³ , MasterClass staff. Ready-to-Wear Fashion Guide: Inside Look at Prêt-à-Porter: What Is Ready-to-Wear?. In: *www.masterclass.com* [online]. Jan 25, 2022 [cit. 2022-05-16]. Dostupné z: <https://www.masterclass.com/articles/ready-to-wear-fashion-guide#what-is-readytowear>

¹²⁴ BRABCOVÁ, Blanka. *Móda: Dějiny odívání 18., 19. a 20. století*. Bratislava: taschen, 2003. ISBN 3-8228-2624-3.

¹²⁵ FOKINA, Polina. *Born to Be Great: the Fate of Pierre Cardin: My name has become more important than myself*. [online]. 04.05.2021 [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://www.lofficiel.cy/people/born-to-be-great-the-fate-of-pierre-cardin>

¹²⁶ ĀAPŤUCH, Josef. *Prêt-à-Porter / Ready-to-Wear / Úvod do problematiky*.

¹²⁷ BRABCOVÁ, Blanka. *Móda: Dějiny odívání 18., 19. a 20. století*. Bratislava: taschen, 2003. ISBN 3-8228-2624-3.

¹²⁸ Tamtéž

staly džíny, kus oděvu, který nezná pohlaví, rasu nebo kulturu. Zásadní kus oděvu pro další rozmach pret-a-porter a odklon od Paříže k Americe, ačkoliv Paříž byla stále vrcholem módy.¹²⁹

Obr. č. 15 Výloho obchodního domu Printemps s první ready-to-wear kolekcí od Pierre Cardin¹³⁰

¹²⁹ BRABCOVÁ, Blanka. *Móda: Dějiny odívání 18., 19. a 20. století*. Bratislava: taschen, 2003. ISBN 3-8228-2624-3.

¹³⁰ Designer. *Pierre Cardin* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://pierrecardin.com/designer>

Capsule Collection

Capsule Collections je druh kolekce popularizovaný Donnou Karan v 80. letech 20. století. Jedná se o vytvoření „kapslového“ šatníku. Kolekce představuje zhuštěnou vizi designéra a obsahuje pouze nejvýraznější looky. Často se jedná o limitovanou edici, ve které se nachází oděvy nejen na jednu sezónu. Dalším specifickým je dodání požadovaného vzhledu, bez stylingu a teatrálnosti show.¹³¹

Obr. č. 16 První Capsule Collection „Seven easy pieces“ od Donna Karen z roku 1985¹³²

¹³¹ MORTON, Camilla. *Fashion A-Z* [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.businessoffashion.com/education/fashion-az/capsule-collections>

¹³² DONNA KARAN SEVEN EASY PIECES 1985. *Marcheline Isabelle* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://marchelineisabelle.com/donna-karan-seven-easy-pieces-1985/>

CRUISE KOLEKCE

Cruise nebo také resort je kolekce prezentovaná mezi dvěma hlavními sezónami konfekce a využívá ji mnoho velkých značek.

V historii se jednalo o kolekce pro klienty, kteří potřebovali nový šatník na své cesty v polovině sezóny.¹³³

Obr. č. 17 Chanel Resort 2022¹³⁴

¹³³ MORTON, Camilla. Fashion A-Z: Cruise Collection. In: *Www.businessoffashion.com* [online]. [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: <https://www.businessoffashion.com/education/fashion-az/cruise-collection>

¹³⁴ BOWLES, Hamish. Chanel RESORT 2022. In: *Www.vogue.com* [online]. May 4, 2021 [cit. 2022-05-17]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2022/chanel>

5 SOUČASNÉ HAUTE COUTURE ZNAČKY

Stejně jako v minulosti všechny značky s označením Haute Couture spadají pod *Fédération de la Haute Couture et de la Mode*. Módní domy předvádějí kolekce na Couture weeku v lednu a červenci.

Značky spadající pod Federaci se dělí do tří skupin. První je „membres permanents“. Jedná se o stálé členy, které mohou používat label Haute Couture. Počet se může každý rok lišit. V současné době se jedná o 17 (rok 2022) francouzských módních domů. Druhou skupinou jsou „membres correspondants“. Do této skupiny spadají značky, které nemají salóny v Paříži jako například Versace, Fendi atd. Třetí skupinu „des noms émergents“ tvoří designéři, kteří se ucházejí o přijetí mezi skupiny výše zmíněné.¹³⁵

Během Couture weeku se mimo oficiální výběr módních domů uskutečňují i přehlídky tzv Off. Jedná se zejména o mladé designéry. Záměrem je upozornit na svou tvorbu a eventuálně získat podporu poroty Federace a tím se zařadit mezi oficiální členy.¹³⁶

Mezi nejúspěšnější Haute Couture značky současnosti se řadí Dior, který má v současnosti hodnotu 7 miliard dolarů (2022) a v roce 2021 jeho tržby činily 64 miliard eur s 220 obchody po celém světě.¹³⁷

Chanel, který má hodnotu 13 miliard dolarů (2021) s 315 obchody po celém světě a náklady na jeho produkty stále rostou.¹³⁸

Givenchy, který má hodnotu 2,1 miliard dolarů (2020) s více než 80 obchody a jeho roční příjmy se pohybují okolo necelé miliardy dolarů a necelý milión lidí si za rok zakoupilo parfém nebo toaletní vodu od této značky.¹³⁹

Balenciaga jejíž příjmy za rok 2021 činily 2,4 miliardy dolarů, ale hodnota značky není známa. Módní dům provozuje necelých 200 obchodů po celém světě.¹⁴⁰

¹³⁵ ĚAPŤUCH, Josef. *La Haute Couture Historický context / syntéza: Haute couture / Paris / struktura a způsoby presentace*. 2019.

¹³⁶ Tamtéž

¹³⁷ *Haute Couture Brands- The Most Successful Brands* [online]. March 7, 2022 [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: <https://440industries.com/haute-couture-brands-the-most-successful-brands/>

¹³⁸ Tamtéž

¹³⁹ Tamtéž

¹⁴⁰ Tamtéž

Obr. č. 18 První Couture kolekce od značky Balenciaga po 53 letech, Designér Demna Gvasalia, podzim 2021¹⁴¹

Seznam značek

Oficiální členové Haute Couture pro sezónu jaro / léto 2022 byli: Adeline André, Alexander Vautier, Alexis Mabille, Bouchara Jarrar, Chanel, Christian Dior, Franck Sorbier, Giambattista Valli, Givenchy, Jean Paul Gaultier, Julien Fournié, Maison Margiela, Maison Rabih Kayrouz, Maurizio Galante, Schiaparelli, Stéphane Rolland.¹⁴²

Korespondenční / zahraniční členové Haute Couture pro sezónu jaro / léto 2022 byli: Atelier Versace, Elie Saab, Fendi Couture, Giorgio Armani Privé, Iris Van Herpen, Ulyana Sergeenko, Valentino, Viktor & Rolf.¹⁴³

Pozvaní členové pro sezónu jaro léto 2022 byli: Aelis, Azzaro Couture, Balenciaga, Charles De Vilmorin, Christopher Josse, Georges Hobeika, Imane Ayissi, Julie De Libran, Pyer Moss Couture, Rahul Mishara, Ralph Rucci, Rvdk Ronald Van Der Kemp, Vaishalis, Yanina Couture, Yuima Nakazato, Zuhair Murad.¹⁴⁴

Mezi členy vysokého šperkařství pro sezónu jaro / léto 2022 patří: Anna Hu, Boucheron, Bvlgari, Chaumet, Chopard, De Beers, Dior Joaillerie, Louis Vuitton Joaillerie, Mikimoto.¹⁴⁵

¹⁴¹ Balenciaga FALL 2021 COUTURE. *Vogue* [online]. July 7, 2021 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2021-couture/balenciaga>

¹⁴² *MAISONS* [online]. [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: https://haute couture.fhcm.paris/en/maisons-en/?letter=&brand_type=jewelry%3E

¹⁴³ *MAISONS* [online]. [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: https://haute couture.fhcm.paris/en/maisons-en/?letter=&brand_type=jewelry%3E

¹⁴⁴ Tamtéž

¹⁴⁵ Tamtéž

Závěr

Teoretická část bakalářské práce slouží jako komplexní rešerše pro tvorbu praktické části a zejména kolekce.

Téma Haute Couture a celkově počátky módy byly prozkoumány. Nebyly opomenuty sounáležitosti spojené s problematikou a vývojem Haute Couture. Pozornost byla zaměřena i na strukturu Haute Couture a jejích členů. S tím souvisí i seznam značek, které v roce 2022 prezentovali své kolekce na Couture weeku v Paříži a ve kterých kategoriích se nacházejí.

Teoretická část bakalářské práce také zodpověděla otázky položené v úvodu práce. Prozkoumala relevantnost a úpadek Haute Couture.

Teoretická část je tak stručné shrnutí nejen historie, ale i problematiky licenčních smluv nebo ready-to-wear a příchodu nové generace. Použity jsou odborné názvy z oboru nebo přímo z okruhu Haute Couture.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ÚVOD

Praktická část bakalářské práce se skládá z několika částí. Začíná myšlenkovou mapou a moodboardem, které vedly ke konceptu kolekce. Dále je vysvětlen význam, myšlenka kolekce a její název. Jsou zde popsány také jednotlivé části kolekce a je vysvětlena jejich problematika. Zmíněna je také barevnice a význam barev v jednotlivých částech. Zde jsou popsány také použité materiály a důvod jejich použití. Dále je například vysvětlen i důvod pro zvolení pánské kolekce. Kolekce čerpá z informací nabitých při výzkumu v teoretické části bakalářské práce.

Součástí praktické části bakalářské práce je i návrhová řada, inspirační fotografie, technické nákresy a technický opis jednotlivých modelů.

6.1 Myšlenková mapa a Moodboard

Myšlenková mapa představuje prvotní hledání inspirace a spojitosti s tématem. Ukazuje počáteční myšlenky až po téma Haute Couture a její problematiku.

Z myšlenkové mapy poté plynule vychází moodboard a koncept kolekce, který se dále zaměřuje na historii Haute Couture a poukázání na zásadní momenty v ní a s ní spojené.

Moodboard představuje nadřazenost Haute Couture a její nedosažitelnost pro obyčejného člověka. Zároveň poukazuje na fakt, že Haute Couture je nejvyšší forma krejčoviny a tím pádem je uctívána. Na toto reagují obřady se satanistickým podtextem. Fetišizace Haute Couture. Opona nám poté odkrývá i křehkou a delikátní stranu Haute Couture a jejích technik a krejčovského umu. Moodboard tak představuje obě strany Haute Couture. Křehkost a chladný odstup.

Světlá barevnost poukazuje na počátky a formování módy v 18. století a Rokoko. Tmavá barevnost na samotný vrchol Haute Couture, a to na roky 1947 až 1957. A poté návrat ke světlé barevnosti, jenž odkazuje na úpadek Haute Couture ve druhé polovině 20. století a nejasnou budoucnost ve 21. století. Moodboard tak představuje celou historii Haute Couture a její světlé i stinné momenty.

6.2 „FETIŠE“ (početí, očekávání, zrození)

Koncept kolekce představuje kritický pohled na vývoj Haute Couture. Kolekce se nebojí reagovat na opulentnost, absurditu, technické zázemí nebo i například na úpadek Haute Couture. Snaží se pomocí jednotlivých částí kolekce a modelů v divákovi vyvolat pocity, které představují zvolená období. K vyvolání pocitů jsou použity objemné tvary, temné ale i pastelové barvy, vzory, průsvitné látky nebo doplňky. Jedná se o pocity erotiky, zasnění, opulentnosti, fetiše, nadřazenosti a podřazenosti, nejistoty a smutku.

Inspirací pro siluety a střihové řešení se stávají klobouky Rose Bertin, ale také plesové a svatební šaty z ateliéru Charlese Fredericka Wortha. Záměrně jsou zvoleny oděvy od R. Bertin a Ch. F. Wortha pro demonstraci vývoje Haute Couture na oděvech, které předznamenal nebo započaly její historii. Svůj význam mají i zvolené typy oděvu. Klobouky od R. Bertin ztělesňují prvotní smýšlení o formování módy. Klobouk tedy odkazuje k hlavě jakožto místu myšlenek.

Plesové šaty Ch. F. Wortha jsou použity jednak proto, že jsou synonymem ateliéru House of Worth, ale také pro svou opulentnost, velikost tvarů a malého využití oděvu na nošení, které odkazují k vrcholu Haute Couture.

Svatební šaty z ateliéru House of Worth odkazují na zvyk v Haute Couture kolekcích je představit jako finální model. Zároveň jsou použity ironickým způsobem. V případě svatebních šatů se jedná o velmi nákladný kus oděvu, který je oblíkán převážně pouze jednou a poukazuje tak nejen na opulentnost Haute Couture, ale je použit i jako demonstrace úpadku a nejisté budoucnosti labelu Haute Couture.

Kolekce je rozdělena do tří fází a obsahuje 5 modelů. Každá fáze nese svůj název a problematiku, která se týká vývoje Haute Couture, ale přesto fungují jako celek.

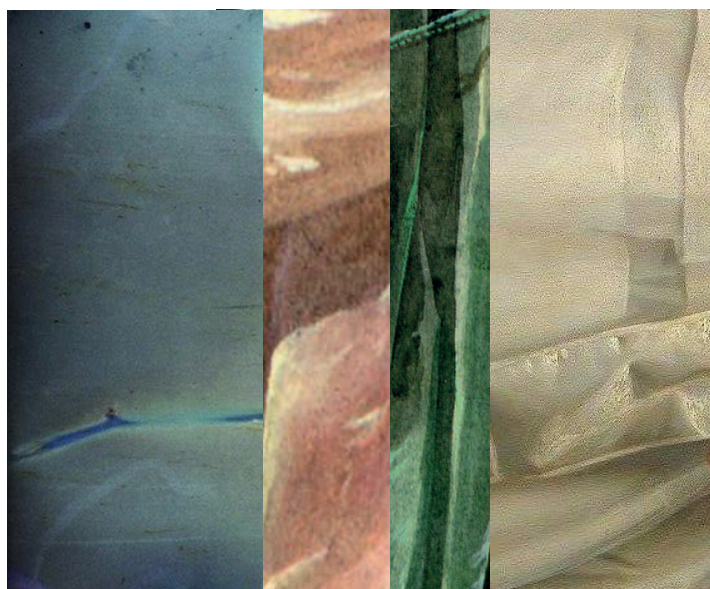
Barevnice

Barvy jsou spojeny s významem a pocitem jednotlivých fází kolekce a také vycházejí z moodboardu kolekce. Dominují převážně temně modrá a krémová.

Pastelové a světlé tóny se nachází v první fázi. Jedná se o světle modrou, smetanovou a krémovou barvu. Odkazují k erotice rokoka, ale i k oblibě pastelových tónů v tomto období.

Smetanová barva je použita i v poslední fázi kolekce, nejen z důvod inspirace svatebními šaty ale i navození pocitu křehkosti.

Tmavé barvy a florální vzory se nacházejí ve druhé fázi kolekce. Jedná se o tmavě fialovo-modrou barvu a květinový vzor se „zašlým“ efektem. Důvodem použití temných tónů je pocit nadřazenosti a moci.

Obr. č. 21 Barevnice ¹⁴⁸

¹⁴⁸ Zdroj: vlastní archiv

Materiály

V kolekci se nacházejí materiály jako Taft, který je zvolen pro svou texturu, vzhled a je tak použit na „objemy“.

Noil poplin (buretové hedvábí a polyester) je použit pro pevnost, ale zároveň lehkou průhlednost. Šaty tak drží tvar, ale je docílena i kýžená průsvitnost.

Gobelín byl zvolen pro své florální vzory a pevnost, zároveň však pro historizující dojem.

V kolekci se nachází i krajka, která vychází z inspirace svatebními šaty, na kterých je použita.

Na výztuhu tvarů je zvolen tyl, vatelín a kostice (plastové, tkané).

Obr. č. 22 Materiály¹⁴⁹

¹⁴⁹ Zdroje: vlastní archiv

Muži v šatech

Ačkoliv se v kolekci nacházejí pouze šaty je kolekce výhradně pánská. Důvodem je odkaz nejen k zakladateli Charlesovi Fredericku Worthovi, který byl muž. Ale také k hlavním představitelům Haute Couture v průběhu její historie. Až do dnešních dnů se jedná o značky, které jsou buď založené muži nebo jsou jejími designéry. Zvolení pánské kolekce tak není náhodné, ale má svůj význam a důvod.

Móda je stále podnikáním, kterému dominují muži. Ženy utrácejí o 226 % více než muži, ale muži stále drží moc, co se týče řízení módních domů.¹⁵⁰

Kolekce tak zároveň upozorňuje na fakt nevyrovnané genderové situace v módním průmyslu.

6.3 „FETIŠE“

Kolekce nese název „FETIŠE“.

Co jsou fetiše/fetiš a proč byl zvolen tento název? Fetiš je obecně „jev nebo předmět přehnaného nekritického uctívání“¹⁵¹. Fetišizmus je poté uctívání fetišů.

Důvodem nazvání kolekce „FETIŠE“ bylo vzhlížení k modelům Haute Couture značek, a především modelů jako je například Diorův „New Look“. Jedná se o ikonické modely, které jsou uctívány převážně celou módní společností a jen málokdo si dovolí zpochybnit jejich význam, kvalitu nebo vzhled. Název dává smysl i v kontextu s dochovanými modely, které sloužili k inspiraci siluet. Jedná se o modely od Charlese Fredericka Wortha, který je zakladatelem Haute Couture.

Název také odkazuje k Haute Couture jako celku. Jedná se o nejvyšší formu krejčoviny, a tím pádem je k ní i tak pohlíženo a je brána jako Olymp módy.

Každý model tak představuje fetiš, který je uctíván. Přestože je poslední model odkazem k úpadku a nejisté budoucnosti, tak i v tuto dobu má Haute Couture stále své postavení.

¹⁵⁰ ZUBAVICIUTE, IEVA. A GENDER GAP: WHY DO MEN STILL RULE THE (FASHION) WORLD?. In: *Www.notjustalabel.com*[online]. 30 MARCH 2021 [cit. 2022-05-17]. Dostupné z: <https://www.notjustalabel.com/editorial/gender-gap-why-do-men-still-rule-fashion-world>

¹⁵¹ Fetiš. In: *Slovník-cizích-slov.abz.cz* [online]. [cit. 2022-05-17]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/fetis>

Početí

Početí je název první fáze, do které je kolekce rozdělena. Část pojednává o samotných zárodkách módy a Haute Couture.

Inspirací pro siluetu slouží klobouky Rose Bertin z 18. století ale také období rokoka. Zvolen je anglický typ klobouku z důvodu původu zakladatele Charlese Fredericka Wortha, jež byl Brit. Z klobouku je převzata krempa a protažena přes obličej a doplněna „obláčky“. Klobouk slouží jako odkaz ke zrodu myšlenky v hlavě. Modely jsou doplněny o lehce průhledné šaty, které odkrývají některé části těla, a tak poukazují na erotické rokoko. V divákovi erotické detaily navozují pocit aktu početí nového života.

Model č. 1 je ryzí neuchopitelná myšlenka. Model č. 2 v sobě nese prvky následující fáze kolekce, a tak plynule přechází dál.

Obr. č. 23 Klobouky Rose Bertin ¹⁵²

¹⁵² SAPORI, Michelle. *Rose Bertin: Couturière de Marie-Antoinette*. 1. Paříž: PERRIN; PERRIN edition, 2010. ISBN 2262032483.

Očekávání

Očekávání je název pro druhou fázi kolekce. Fáze soustředí pozornost na zlatý věk Haute Couture. Část představuje nejopulentnější moment kolekce. Siluety nacházejí inspiraci v plesových šatech Charlese Fredericka Wortha, přesněji v prvcích „honzíku“ a rukávů.

Model č. 3 je nejvyšším bodem kolekce a odkazuje tak přímo k rokům 1947 až 1957 a prosperitě Haute Couture. Modelu dominuje temně fialovo-modrý „kabát“. Tato část modelu siluetově odkazuje k „honzíku“ a rukávům. Pro část je především důležitá objemná hmota, kterou tvoří „kabát“. Hmota působí nadřazeným, absurdním a opulentním dojmem což odkazuje k vrcholu Haute Couture. Objemy jsou doplněny o svatozář, která poukazuje na fakt, že je Haute Couture nejvyšší forma krejčoviny, ale také na fakt jejího uctívání. Pod objemy se skrývají šaty s kuklou zhotovené z gobelínu s florálním motivem. Gobelín s historizujícím vzhledem je odkazem na dlouhou historii Haute Couture. Florální motiv je zvolen z důvodu oblíbenosti květinových motivů v Haute Couture. Celé šaty poté završuje kukla pouze s otvorem na ústa. Důvodem odkrytí úst je fakt že je Haute Couture velmi uzavřený sektor, který si drží odstup a střeží své technologie což představují zakryté oči. Ústa pak zůstávají jediným zdrojem informací, které nemusí být vždy pravdivé.

Model č. 4 siluetově vychází ze stejné inspirace jako model č. 3. Model ovšem předznamenává další fázi kolekce, kterou je úpadek Haute Couture. „Kabát“, který na předešlém modelu hrdě drží na těle pomalu padá z těla a už zakrývá pouze dlaně. Šaty drží pouze na jednom ramenní a je odkryta celá tvář. Model představuje počátek 60. let a příchod nové generace a ready-to-wear. Období, kdy přestává být zájem o Haute Couture. Odkryté tělo tak působí zranitelným dojmem a šaty nejistým pocitem z budoucnosti.

Obr. č. 24 Plesové a dvorní šaty z ateliéru House of Worth¹⁵³

¹⁵³ Court presentation ensemble. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/137479?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=120&rpp=40&pos=154>

Ball gown. In: *Www.metmuseum.org* [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/84330?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=120&rpp=40&pos=126>

Zrození

Zrození je název pro třetí a poslední fázi kolekce. Část pojednává o úpadku a nejasné současné situaci Haute Couture. Je ukázkou vizuálního úpadku, avšak zůstává stále opulentní stejně jako Haute Couture v období úpadku a prodělků.

Ve třetí fázi se nachází pouze jeden model a to „svatební šaty“. Model, jehož silueta je inspirovaná svatebními šaty Charlese Fredericka Wortha je složen ze tří částí. Důvod roztržitosti look je odkaz k licenčním smlouvám, díky kterým mohla a může Haute Couture přežít. Jedná se o prodej převážně drobného zboží. V modelu je to spodní prádlo. Spadlé rukávy, jež jsou přímým odkazem k úpadku, ale také k drobnému zboží, a to přesněji k rukavicím, které jsou zásadní i ve Worthově tvorbě. Poslední součást oděvu jsou náušnice, které tvarově vycházejí z části „Očekávání“ a přesněji z 3. modelu. Důvodem je odkaz k ready-to-wear, cruise kolekcím Haute Couture značek, které bývají zjednodušenými verzemi Couture modelů a tím pádem lépe prodejné.

Obr. č. 25 Svatební šaty House of Worth ¹⁵⁴

¹⁵⁴ Wedding dress. In: *www.metmuseum.org* [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/81467?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=0&rpp=40&pos=26>

Obr. č. 26 Detail svatebních šatů House of Worth ¹⁵⁵

¹⁵⁵ Wedding dress. In: *www.metmuseum.org* [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/81467?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=0&rpp=40&pos=26>

7 KOLEKCE

Obr. č. 27 Line-up kolekce „FETIŠE“¹⁵⁶

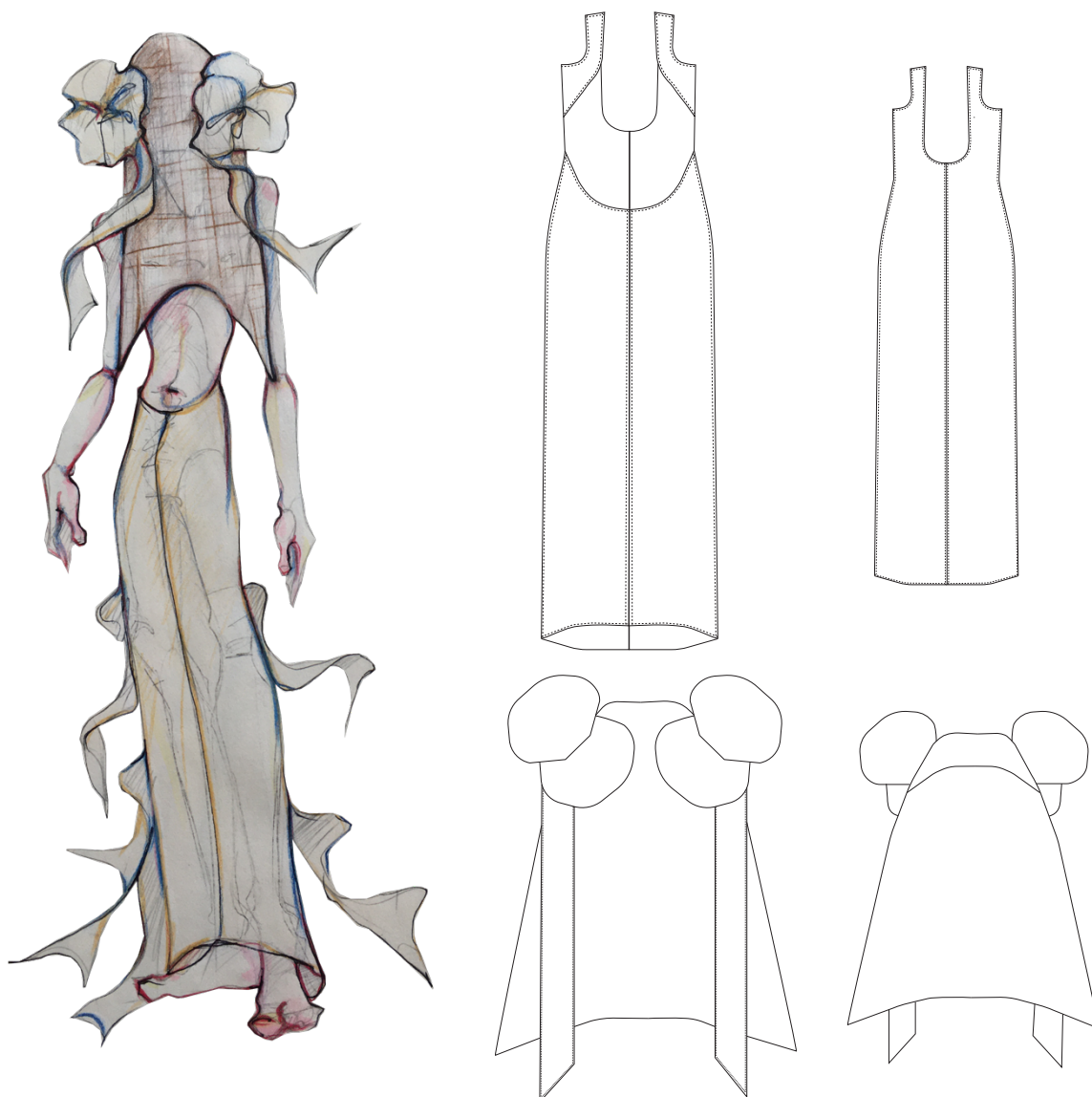
¹⁵⁶ Zdroj: vlastní archiv

Model č. 1

První model je součástí první fáze kolekce. Model je složen z pokrývky hlavy a dlouhých šatů.

Klobouk je doplněn o „květy“/“stuhy“. Konstrukce klobouku je tvořena plastovými kosticemi a vrchní část je tvořena tkanými kosticemi potaženými béžovým saténem. Květy, které doplňují klobouk jsou tvořené výztuhou z vatelínu a na vrhový materiál je použit krémový taft.

Šaty na předním díle odkrývají trup těla a jsou členěny středovým švem. Na zadním díle se nachází stuhy, které slouží k zavázání a nahrazují tak zapínání. Kraje šatů jsou začištěny šikmým proužkem. Šaty jsou z noil poplin (hedvábí a polyester) a stuhy jsou z krémového taftu.

Obr. č. 28 Návrh modelu č. 1, technický nákres¹⁵⁷

¹⁵⁷ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 29 Fitting, kaliko¹⁵⁸

¹⁵⁸ Zdroj: vlastní archiv

Model č. 2

Druhý model je součástí první fáze kolekce, ale zároveň předznamenává fázi druhou.

Model je složen z pokrývky hlavy a dlouhých šatů. Klobouk je doplněn o objemy, které sahají až po kotníky. Klobouk je tvořen konstrukcí z plastových kostic, a jeho vrchní část je tvořena tkanými kosticemi potaženými béžovým saténem. Objemy jsou tvořeny podporou z plastových kostic a tylu, vrchovým materiálem je světle modrý taft.

Šaty jsou přestřižené v pase a členěné středovým švem na předním díle a bočními švy. Šaty jsou zavazované na stuhy na zadním díle. Kraje šatů jsou začištěny šikmými proužky. Šaty jsou z noil poplin (hedvábí a polyester) a stuhy jsou z krémového taftu.

Obr. č. 30 Návrh modelu č. 2, technický nákres ¹⁵⁹

¹⁵⁹ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 31 Fitting, kaliko¹⁶⁰

¹⁶⁰ Zdroj: vlastní archiv

Model č. 3

Třetí model je součástí druhé fáze kolekce. Model je složen ze svrchního „kabátu“ a šatů s dlouhým rukávem a kuklou.

Svrchní část modelu je tvořena konstrukcí z tkaných a plastových kostic, tylu, vatelínu a jako vrchový materiál je použit tmavě fialovo-modrý taft. Spodní část „kabátu“ je konstruovaná a vrchní část nebo také „rukávy“ jsou aranžované. Tato část modelu je doplněna o „svatozár“ jejíž konstrukce se skládá z plastové kostice, drátu a jako vrchový materiál je použit krémový taft.

Šaty jsou členěné na bocích bočními švy. Na. Zadním díle se nachází šněrování. Rukávy šatů jsou doplněny o rozparky s drobnými korálky. Kukla je doplněna o otvor pro ústa a nos. Na šaty je použit gobelín s florálním vzorem.

Obr. č. 32 Návrh modelu č. 3, technický nákres¹⁶¹

¹⁶¹ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 33 kaliko, proces¹⁶²

¹⁶² Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 34 Fitting¹⁶³

¹⁶³ Zdroj: vlastní archiv

Model č. 4

Čtvrtý model je součástí druhé fáze kolekce, ale zároveň předznamenává fázi třetí.

Model je složen z manžet doplněných o objemy a šaty. Objemy tvoří konstrukce z tylu a vatelínu, jako vrchní materiál je použit tmavě fialovo–modrý taft. Objemy jsou všité do manžet, které se upevňují k ruce pomocí zavazování na stuhy.

Šaty jsou členěné na bocích bočními švy. Zadní díl je členěn středním švem, ve kterém se nachází šněrování. Šaty jsou přestřiženy v pase a jejich trupová část je tvořena pouze levou částí živůtku a límcem, který přesahuje k části ucha. Na zadním díle límce se nachází šněrování. Na pravé straně vystupuje sukně do oblasti trupu a vytváří tak drobný přehyb. Na šaty je použit gobelín s florálním vzorem.

Obr. č. 35 Návrh modelu č. 4, technický nákres¹⁶⁴

¹⁶⁴ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 36 Zkouška, fitting ¹⁶⁵

¹⁶⁵ Zdroj: vlastní archiv

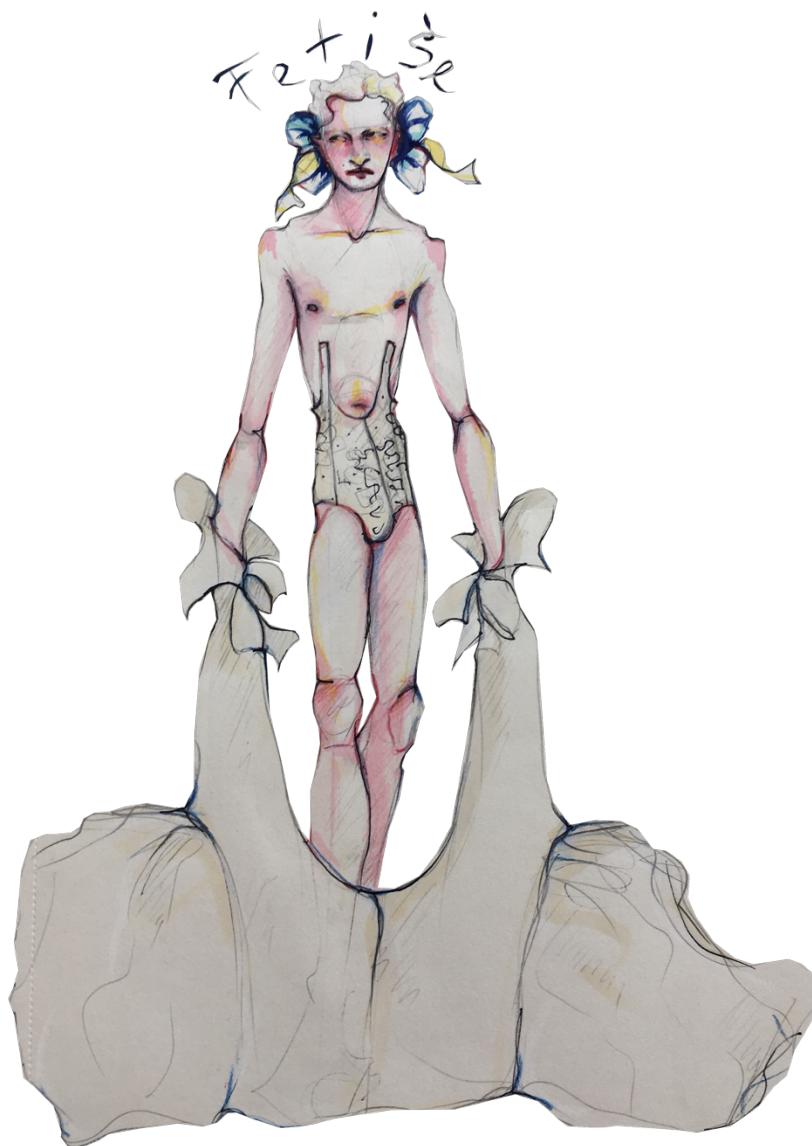
Model č. 5

Pátý model je součástí třetí a poslední fáze kolekce.

Model je složen z obrácených rukávů, spodního prádla a náušnic. Rukávy jsou tvořeny spodní vrstvou z tylu a jako vrchní materiál je použit krémový taft. Rukávy jsou spojené a v místě zápěstí doplněné o zavazování.

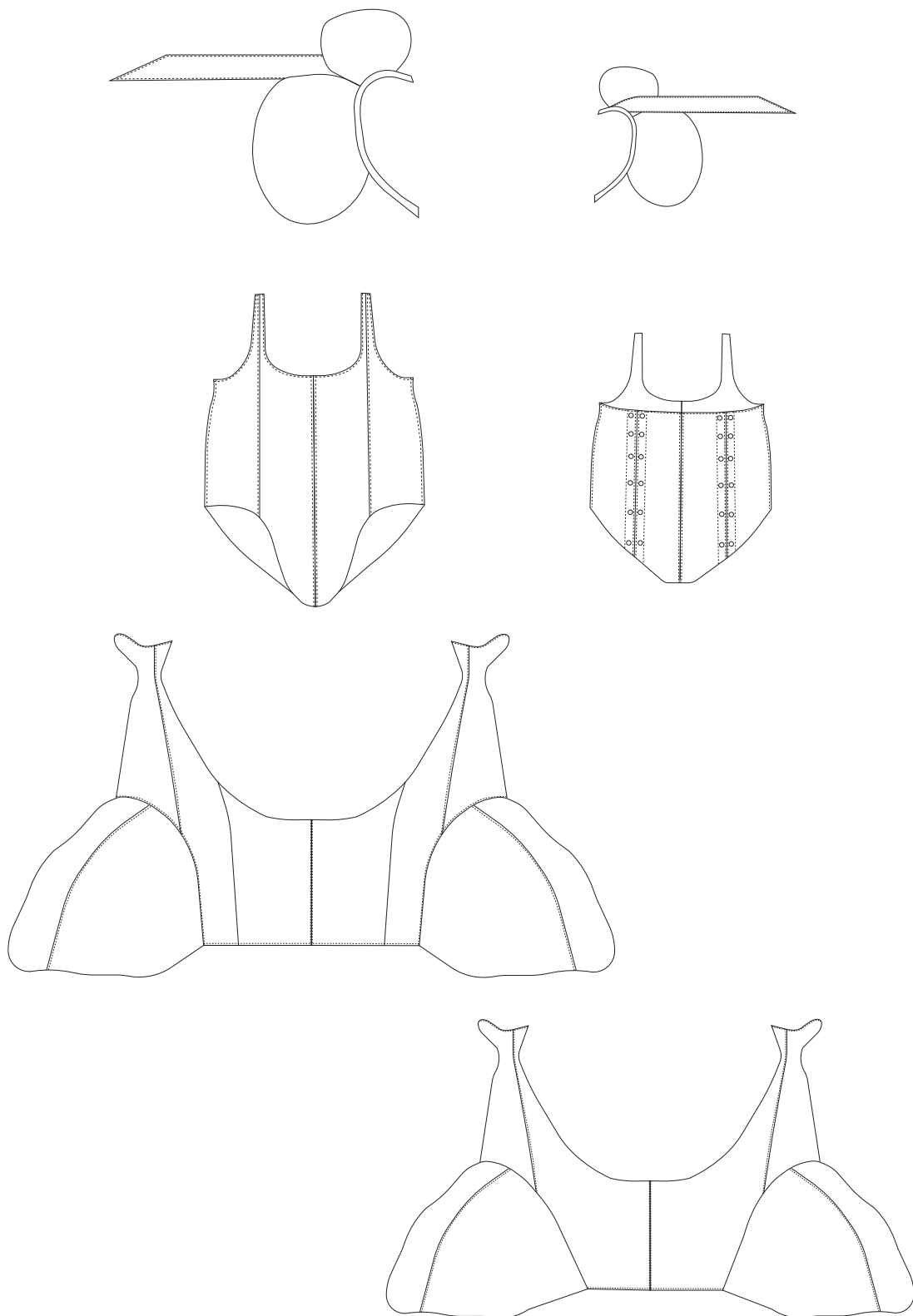
Spodní prádlo je vyztužené plastovými kosticemi. Přední díl je členěn třemi švy, z toho dva boční vystupují do části trupu, tvoří tak oválný tvar. Na zadním díle se nachází dvoje šňěrování v členících švech. Vrchní materiál tvoří krémová krajka a jako podšívkový materiál je použit krémový taft.

Náušnice jsou přichyceny za uchem a každou z nich tvoří dva objemy vyztužené vatelínem. Objemy jsou doplněny o stuhy ze smetanového taftu.

Obr. č. 37 Návrh modelu č. 5 ¹⁶⁶

¹⁶⁶ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 38 Technické nákresy¹⁶⁷

¹⁶⁷ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 39 Kaliko, fitting¹⁶⁸

¹⁶⁸ Zdroj: vlastní archiv

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

8 FOTODOKUMENTACE

Fotograf: Stanislav Palát

Model: Maxmilián Klimeš

Obr. č. 40 Model č. 1 ¹⁶⁹

¹⁶⁹ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 41 Model č. 1 ¹⁷⁰

¹⁷⁰ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 42 Model č. 2 ¹⁷¹

¹⁷¹ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 43 Model č. 2 ¹⁷²

¹⁷² Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 44 Model č. 3 ¹⁷³

¹⁷³ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 45 Model č. 3 ¹⁷⁴

¹⁷⁴ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 46 Model č. 4 ¹⁷⁵

¹⁷⁵ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 47 Model č. 4 ¹⁷⁶

¹⁷⁶ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 48 Model č. 5 ¹⁷⁷

¹⁷⁷ Zdroj: vlastní archiv

Obr. č. 49 Model č. 5 ¹⁷⁸

¹⁷⁸ Zdroj: vlastní archiv

ZÁVĚR

Práce se věnovala vývoji ale také problematice Haute Couture.

V teoretické části byl prozkoumán historický vývoj. Život Rose Bertin a Charlese Fredericka Wortha, ale také především jejich práce, která poté posloužila jako inspirace při tvorbě v praktické části bakalářské práce. Podrobně byl prozkoumán přínos a zásluhy Charlese Fredericka Wortha pro módu. Nebyl opomenut „zlatý věk“ Haute Couture, jeho stručné shrnutí a vysvětlení. V této části je prozkoumána práce i několika významných couturieru tohoto období, kteří se stali významnými osobnostmi módy samotné. Následující kapitola poté odpověděla na příčinu úpadku Haute Couture a čím se tak stalo, což je jedním ze zásadních momentů pro následnou tvorbu praktické části bakalářské části, ale stejně tak i zmiňovaný „zlatý věk“. Byla odpovězena i druhá položená otázka relevantnosti Haute Couture v dnešní době. Zjištěním je finanční prosperita, ale ta přichází převážně a stále již od 60. let z licenčních smluv.

Praktická část bakalářské práce tak završuje a zakončuje cíl Bakalářské práce, kterým se stal výzkum, analýza, reakce a vytvoření komplexního vizuálního pohledu na příběh Haute Couture.

Hlavními body pro praktickou část byli a jsou počátek, vrchol, úpadek Haute Couture. V oděvu byl pak docílen kýžený důraz na pocit, který divák cítí při pohledu na oděv. Kolekce se tak stala silným a kritickým pohledem na Haute Couture, který ovšem využil podložené informace z teoretické části.

Práce se stala velkým přínosem informací o fungování a historii Haute Couture. Přínosem se stala i tvorba praktické části, jejího konceptu a kolekce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BRABCOVÁ, Blanka. *Móda: Dějiny odívání 18., 19. a 20. století*. Bratislava: taschen, 203. ISBN 3-8228-2624-3.
2. DE LA HAYE, Amy a Valerie D. MENDES. *The House of Worth*. London: V&A Publishing, 2014. ISBN 1851777741.
3. , The Kyoto Costume Institute, FUKAI, Akiko a Tamami SUOH, ed. *Fashion: A Fashion History of the 20th Century*. 2. China: TASCHEN, 2012. ISBN 978-3836536042.
4. MARTIN, Richard a Harold KODA. *Haute Couture*. New York: The Metropolitan Museum of Art, 1995. ISBN 0-87099-761-0.
5. , Mair, Carolyn (London College of Fashion, University of the Arts, UK). *Psychology of Fashion*. Velká Británie: Taylor & Francis, 2018. ISBN 9781138658677.
6. LIPOVETSKY, Gilles. *Říše pomíjivosti*. 2. Praha: Prostor, 2010. ISBN 978-80-7260-229-2.
- SAPORI, Michelle. *Rose Bertin: Couturière de Marie-Antoinette*. 1. Paříž: PERRIN; PERRIN edition, 2010. ISBN 2262032483.
7. SEELING, Charlotte. *Fashion: 150 Years Couturiers designers labels*. China: h.f. ullmann publishing, 2014. ISBN 978-3-8480-0614-4.
8. ĀAPŤUCH, Josef. *Prêt-à-Porter / Ready-to-Wear / Úvod do problematiky*.

Internetové zdroje:

9. *History: La Haute Couture* [online]. [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://fhcm.paris/en/the-federation/history/>
10. *Fashion between the new and the forgotten: Rose Bertin* [online]. 3.7. 2018 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://fashionheritage.eu/fashion-between-the-new-and-the-forgotten-rose-bertin/>
11. KRICK, Jessa. *Charles Frederick Worth (1825–1895) and the House of Worth: Early Career* [online]. 3. Listopad 2004 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: https://www.metmuseum.org/toah/hd/wrth/hd_wrth.htm
12. *Charles Frederick Worth: Family's Poverty Results in Unexpected Career* [online]. [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://biography.yourdictionary.com/charles-frederick-worth>
- House of Worth* [online]. 29 April 2017 [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://trc-leiden.nl/trc-needles/organisations-and-movements/companies/house-of-worth>
13. *The Historic House of Worth* [online]. [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://worthperfumes.blogspot.com/p/history.html>
14. *The 'golden age' of couture* [online]. [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <https://www.vam.ac.uk/articles/the-golden-age-of-couture>

15. LOCKETT, John. The Haute Couture Renaissance. In: *Www.vanityfair.com* [online]. AUGUST 22, 2013 [cit. 2022-04-29]. Dostupné z: <https://www.vanityfair.com/style/photos/2013/09/photos-1950s-couture-dior-balenciaga>
16. CHARLESTON, Beth Charleston a Harold KODA. *Christian Dior (1905–1957)* [online]. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: https://www.metmuseum.org/toah/hd/dior/hd_dior.htm
17. Beth Duncuff. *Cristobal Balenciaga (1895–1972)* [online]. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: https://www.metmuseum.org/toah/hd/bale/hd_bale.htm
18. S. MAJOR, John. [online]. [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/pierre-balmain>
19. CULLEN, Oriole. *Jacques Fath* [online]. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/jacques-fath>
20. *History: La Haute Couture* [online]. [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://fhcm.paris/en/the-federation/history/>
21. *GOVERNANCE: EXECUTIVE COMMITTEE* [online]. [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://fhcm.paris/en/the-federation/governance/>
22. PENA GONZÁLEZ, Pablo. *The demise and transfiguration of Haute Couture* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.culturaydeporte.gob.es/mtraje-indumenta/dam/jcr:beb925c1-f217-4fd0-806a-5abf46c05547/1-obito-transfiguracion.pdf>
23. *CULTURE/COUNTERCULTURE: FASHIONS OF THE 1960S AND 70S* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.kent.edu/museum/event/culturecounterculture-fashions-1960s-and-70s>
24. *Licensing in the Fashion Industry* [online]. July 12, 2018 [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://thefashionnetwork.com/licensing-in-the-fashion-industry/>
25. BALA, DIVYA. *Everything You Need To Know About The Inner Workings Of Haute Couture* [online]. 6 July 2020 [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: <https://www.vogue.co.uk/fashion/article/behind-the-scenes-at-haute-couture>
26. BINKLEY, CHRISTINA. *In 2019, haute couture is thriving: A business that empowers creativity* [online]. 28 JUNE 2019 [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: <https://www.voguebusiness.com/fashion/haute-couture-2019-dior-givenchy-celine>
27. MELLO, Christopher Mello. *The Survival of Haute Couture, in the 21st Century* [online]. Feb 2014 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.fwluxe.com/the-survival-of-haute-couture-in-the-21st-century>

28. CONLON, Scarlett. *The Rise of Demi Couture* [online]. [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://www.matchesfashion.com/intl/womens/the-style-report/2018/03/the-new-accessories-issue/spotlight-on-the-rise-of-demi-couture-ss18>
29. ,MasterClass staff. Ready-to-Wear Fashion Guide: Inside Look at Prêt-à-Porter: What Is Ready-to-Wear?. In: *Www.masterclass.com* [online]. Jan 25, 2022 [cit. 2022-05-16]. Dostupné z: <https://www.masterclass.com/articles/ready-to-wear-fashion-guide#what-is-readytowear>
30. FOKINA, Polina. *Born to Be Great: the Fate of Pierre Cardin: My name has become more important than myself*. [online]. 04.05.2021 [cit. 2022-01-23]. Dostupné z: <https://www.lofficiel.cy/people/born-to-be-great-the-fate-of-pierre-cardin>
31. MORTON, Camilla. *Fashion A-Z* [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.businessoffashion.com/education/fashion-az/capsule-collections>
32. *Haute Couture Brands- The Most Successful Brands* [online]. March 7, 2022 [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: <https://440industries.com/haute-couture-brands-the-most-successful-brands/>
33. *MAISONS* [online]. [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: https://hautecouture.fhcm.paris/en/maisons-en/?letter=&brand_type=jewelry%3E
34. ZUBAVICIUTE, IEVA. A GENDER GAP: WHY DO MEN STILL RULE THE (FASHION) WORLD?. In: *Www.notjustalabel.com* [online]. 30 MARCH 2021 [cit. 2022-05-17]. Dostupné z: <https://www.notjustalabel.com/editorial/gender-gap-why-do-men-still-rule-fashion-world>
35. Fetiš. In: *Slovník-cizich-slov.abz.cz* [online]. [cit. 2022-05-17]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/fetis>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Obr. - Obrázek

Č. - Číslo

Tzv. - Takzvaný

Např. - Například

Atp. - A tak podobně

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Dobové vyobrazení jednoho z klobouků od Rose Bertin z 18. století.....	15
Obr. 2 Alžběta „Sissi“ Bavorská na obraze od Franze Xavera Winterhaltera z roku 1865, oblečená v šatech od Charlese Fredericka Wortha.....	17
Obr. 3 Štítek s logem „Worth“ uvnitř oděvu z roku 1888.....	19
Obr. 4 House of Worth, dvorní oděv z roku 1888 s tzv. „Honzíkem“	20
Obr. 5 Plesové šaty House of Worth 1889, detail. Florální výšivky.....	21
Obr. 6 Pohled do dílny House of Worth.....	22
Obr. 7 Plesové šaty z roku 1900 navržené Jeane-Phillippem Worthem synem Ch. F. Wortha	23
Obr. 8 House of Worth, kolekce A/W 10/11.....	23
Obr. 9 Christian Dior zkoušející náhrdelník k modelu před přehlídkou v roce 1954.....	24
Obr. 10 Look s názvem „Bar“ z ikonické kolekce New Look z roku 1947.....	26
Obr. 11 Alberta Tiburzi v šatech Balenciaga, rok 1967.....	28
Obr. 12 Večerní šaty Balmain, rok 1955.....	29
Obr. 13 Jacques Fath s modelkami na přehlídce z roku 1947.....	30
Obr. 14 Maison Rahih Kayrouz, kolekce podzim 2022.....	36
Obr.15 Výloha obchodního domu Printemps s první ready-to-wear kolekcí od Pierre Cardin.....	38
Obr. 16 První Capsule Collection „Seven easy pieces“ od Donna Karen z roku 1985.....	39
Obr. 17 Chanel Resort 2022.....	40
Obr. 18 První Couture kolekce od značky Balenciaga po 53 letech, Designér Demna Gvasalia, podzim 2021.....	42
Obr.19 Moodboard, myšlenková mapa.....	46
Obr. 20 Hledání siluet.....	48
Obr. 21 Barevnice.....	49
Obr. 22 Materiály.....	50

Obr. 23 Klobouky Rose Bertin.....	52
Obr. 24 Plesové a dvorní šaty z ateliéru House of Worth.....	54
Obr. 25 Svatební šaty House of Worth.....	55
Obr. 26 Detail svatebních šatů House of Worth.....	56
Obr. 27 Line-up kolekce „FETIŠE“	57
Obr. 28 Návrh modelu č. 1, technický nákres.....	58
Obr. 29 Fitting, kaliko.....	59
Obr. 30 Návrh modelu č. 2, technický nákres.....	60
Obr. 31 Fitting, kaliko.....	61
Obr. 32 Návrh modelu č. 3, technický nákres.....	62
Obr. 33 Kaliko, proces.....	63
Obr. 34 Fitting.....	64
Obr. 35 Návrh modelu č. 4, technický nákres.....	65
Obr. 36 Zkouška, fitting.....	66
Obr. 37 Návrh modelu č. 5.....	67
Obr. 38 Technické nákresy.....	68
Obr. 39 Kaliko, fitting.....	69
Obr. 40 Model č. 1.....	71
Obr. 41 Model č. 1.....	72
Obr. 42 Model č. 2.....	73
Obr. 43 Model č. 2.....	74
Obr. 44 Model č. 3.....	75
Obr. 45 Model č. 3.....	76
Obr. 46 Model č. 4.....	77
Obr. 47 Model č. 4.....	78
Obr. 48 Model č. 5.....	79

Obr. 49 Model č. 5.....80

ZDROJE OBRÁZKŮ

Obr. č. 1

Rose Bertin ... Marie Antoinette's "Fashion Minister."..?. *Tweedland the gentlemen's club* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <http://tweedlandthegentlemansclub.blogspot.com/2011/08/rose-bertin-marie-antoinettes-fashion.html>

Obr. č. 2

Charles Frederick Worth. *Love to now* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://fashion-history.lovetoknow.com/fashion-clothing-industry/fashion-designers/charles-frederick-worth>

Obr. č. 3

Court presentation ensemble. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/137479>

Obr. č. 4

Court presentation ensemble. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/137479?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=120&rpp=40&pos=154>

Obr. č. 5

Ball gown. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/81631?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=80&rpp=40&pos=90>

Obr. č. 6

Charles Worth and the House of Worth. *The Enchanted Manor* [online]. October 13, 2015 [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://theenchantedmanor.com/tag/worth-and-bobergh/>

Obr. č. 7

Ball gown. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/155944?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=80&rpp=40&pos=88>

Obr. č. 8

WORTH HAUTE COUTURE A/W 10/11. *Girl a la mode* [online]. JULY 9, 2010 [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <http://www.girlalamode.co.uk/worth-haute-couture-aw-1011/>

Obr. č. 9

Because Who Doesn't Want To See Photos From Paris Couture In The '50s?. *Refinery29* [online]. 11 AUGUST 2017 [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://www.refinery29.com/en-gb/2017/08/167892/paris-couture-vintage-photos#slide-4>

Obr. č. 10

Christian Dior, the rising star of French fashion – archive, 1947. *The guardian* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/fashion/2017/feb/16/christian-dior-french-fashion-1947>

Obr. č. 11

Balenciaga to return to haute couture after a 50-year hiatus [online]. Jan 21, 2020 [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.thenationalnews.com/lifestyle/fashion/balenciaga-to-return-to-haute-couture-after-a-50-year-hiatus-1.967200>

Obr. č. 12

Evening Dress. *VICTORIA AND ALBERT MUSEUM* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://collections.vam.ac.uk/item/O120600/evening-dress-pierre-balmain/>

Obr. č. 13

GEHR, Herbert. Everything You Need To Know About The History Of The Fashion Show. *Vogue* [online]. 17 MAY 2020 [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.vogue.co.uk/fashion/gallery/history-of-the-fashion-show>

Obr. č. 14

Maison Rabih Kayrouz FALL 2022 READY-TO-WEAR. *Vogue* [online]. January 24, 2022 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2022-ready-to-wear/maison-rabih-kayrouz/slideshow/collection#36>

Obr. č. 15

Designer. *Pierre Cardin* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://pierrecardin.com/designer>

Obr. č. 16

DONNA KARAN SEVEN EASY PIECES 1985. *Marcheline Isabelle* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://marchelineisabelle.com/donna-karan-seven-easy-pieces-1985/>

Obr. č. 17

BOWLES, Hamish. Chanel RESORT 2022. In: *Www.vogue.com* [online]. May 4, 2021 [cit. 2022-05-17]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2022/chanel>

Obr. č. 18

Balenciaga FALL 2021 COUTURE. *Vogue* [online]. July 7, 2021 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2021-couture/balenciaga>

Obr. č. 23

SAPORI, Michelle. *Rose Bertin: Couturière de Marie-Antoinette*. 1. Paříž: PERRIN; PERRIN edition, 2010. ISBN 2262032483.

Obr. č. 24

Court presentation ensemble. *The Met* [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/137479?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=120&rpp=40&pos=154>

Ball gown. In: *Www.metmuseum.org* [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/84330?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=120&rpp=40&pos=126>

Obr. č. 25

Wedding dress. In: *Www.metmuseum.org* [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/81467?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=0&rpp=40&pos=26>

Obr. č. 26

Wedding dress. In: *Www.metmuseum.org* [online]. [cit. 2022-05-19]. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/81467?sortBy=Relevance&ft=House+of+Worth&offset=0&rpp=40&pos=26>

Vlastní zdroje:

Obr. č. 19

Obr. č. 20

Obr. č. 21

Obr. č. 22

Obr. č. 27

Obr. č. 28

Obr. č. 29

Obr. č. 30

Obr. č. 31

Obr. č. 32

Obr. č. 33

Obr. č. 34

Obr. č. 35

Obr. č. 36

Obr. č. 37

Obr. č. 38

Obr. č. 39

Obr. č. 40

Obr. č. 41

Obr. č. 42

Obr. č. 43

Obr. č. 44

Obr. č. 45

Obr. č. 46

Obr. č. 47

Obr. č. 48

Obr. č. 49

PŘÍLOHA P I: NÁZEV PŘÍLOHY

Flash disk